

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Київський національний університет імені Тараса Шевченка
Навчально-науковий інститут філології
Кафедра теорії і практики перекладу з англійської мови

**СПЕЦИФІКА ВІДТВОРЕННЯ АНГЛІЙСЬКОЇ ЗНИЖЕНОЇ ЛЕКСИКИ
У ТЕЛЕСЕРІАЛІ “THE BOYS” УКРАЇНСЬКОЮ МОВОЮ**

Кваліфікаційна робота

На здобуття ОС «бакалавр»
студентки IV курсу
галузь знань 03 «Гуманітарні науки»,
спеціальності 035 «Філологія»,
спеціалізації 035.041 «Германські
мови та літератури (переклад
включно), перша – англійська)»,
ОПП «Переклад з англійської та
другої західноєвропейської мови»

Павла КІПЧУКА

Науковий керівник:

к.пед.н., асистент кафедри
теорії і практики перекладу з
англійської мови

Юлія ТРИКАШНА

«Допущено до захисту»
Протокол № 10 кафедри
теорії і практики перекладу з англійської мови
ННІФ від 30.05.2023

Завідувач кафедри _____ **Людмила СЛАНОВА**

Київ – 2023

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ I. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ДОСЛІДЖЕННЯ ЗНИЖЕНОЇ ЛЕКСИКИ У ПЕРЕКЛАДОЗНАВЧОМУ АСПЕКТІ.....	6
1.1. Кінопереклад як вид аудіовізуального перекладу.....	6
1.2. Поняття зниженої лексики та її класифікації.....	10
1.3. Виклики при відтворенні зниженої лексики українською мовою у телесеріалі.....	14
1.4. Підходи до відтворення зниженої лексики у закадровому перекладі телесеріалів.....	18
1.4.1. Поняття дисфемізації та евфемізації.....	18
1.4.2. Способи подолання перекладацьких труднощів у процесі закадрового перекладу.....	19
Висновки до розділу I.....	23
РОЗДІЛ II. ВІДТВОРЕННЯ АНГЛІЙСЬКОЇ ЗНИЖЕНОЇ ЛЕКСИКИ У ТЕЛЕСЕРІАЛІ “THE BOYS” УКРАЇНСЬКОЮ МОВОЮ.....	24
2.1. Способи перекладу вульгаризмів.....	24
2.2. Використання підходів дисфемізації й евфемізації при перекладі зниженої лексики.....	41
Висновки до розділу II.....	45
ВИСНОВКИ.....	46
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	49
SUMMARY.....	59

ВСТУП

Серед численних іноземних аудіовізуальних продуктів, доступних українському глядачеві, особливе місце посідають англomовні телесеріали. Дубляж, субтитрування та закадровий переклад – найпоширеніші способи перекладу аудіовізуальних текстів. Хоча український дубляж є якісним і популярним, він використовується лише для невеликої кількості кінопродукції через брак належного державного фінансування. Оскільки дубляж є дорогим процесом, телевізійні компанії вдаються до найменш витратного варіанту – закадрового перекладу. Однак, це може вплинути на якість перекладу, оскільки його виконують як фахівці, так і аматори. Особливо це помітно в серіалах, які не входять до кінопрокату, і які не часто демонструють на телеканалах. Творці серіалів виписують репліки персонажів з особливою делікатністю, щоб утримати увагу глядачів, роблячи їхню мову експресивно забарвленою. У серіалах знижена лексика, зокрема вульгаризми, дозволяє досягти емоційного ефекту, що є складним завданням для перекладача при відтворенні українською мовою.

Теоретичні засади кіноперекладу досліджувалися зарубіжними та вітчизняними вченими, серед яких Н. Алексєєва, Н. Афанаскіна, М. Єфремова, С. Радецька, Т. Каліщак, Г. Полумбо, А. Ремал, Г. Слишкін, М. Берді та ін. Не зважаючи на великий інтерес науковців до дослідження питання перекладу зниженої лексики загалом (К. Бондаренко, О. Бондаренко, П. Губич, Т. Голоборода, К. Ніколенко), проблема відтворення зниженої лексики у кіно не отримала достатнього висвітлення у вітчизняній фаховій літературі. У зв'язку з цим, **актуальність дослідження** обумовлюється потребою у вивченні особливостей перекладу зниженої лексики у кіноперекладі, зокрема у закадровому перекладі, популярність якого зростає.

Об'єкт дослідження – одиниці зниженої лексики в американському телесеріалі "The Boys" та їхні відповідники у тексті закадрового перекладу серіалу мовою перекладу.

Предмет дослідження – способи відтворення зниженої лексики у закадровому перекладі серіалу "The Boys" українською мовою.

Матеріалом дослідження є американський серіал "The Boys" зокрема 8 серій тривалістю близько 60 хвилин кожна та його український закадровий переклад студіями «Dziski», «Цікава ідея», «DniproFilm».

Мета дослідження – визначити особливості відтворення зниженої лексики у телесеріалі "The Boys" українською мовою.

Досягнення поставленої мети передбачає вирішення наступних **завдань**:

- 1) визначити поняття кіноперекладу та його специфіки;
- 2) окреслити особливості закадрового перекладу;
- 3) з'ясувати теоретичні засади вивчення зниженої лексики;
- 4) дослідити основні підходи до відтворення зниженої лексики у закадровому перекладі телесеріалів;
- 5) проаналізувати способи відтворення зниженої лексики у телесеріалі та дослідити труднощі, які виникають у процесі перекладу.

У ході дослідження застосовано як загальнонаукові, так і спеціальні лінгвістичні **методи дослідження**. Зокрема, теоретична частина дослідження передбачала *аналіз наукових джерел* та синтез інформації. Розгляд теоретичних засад дослідження кіноперекладу та його видів, а також зниженої лексики вимагали застосування *структурного та компаративного аналізу матеріалів наукових видань*, у той час, як практичне перекладознавче дослідження супроводжувалося *перекладацьким трансформаційним аналізом та описовим методом*. Добір матеріалу здійснено *методом суцільної вибірки* з урахуванням контекстуального і стилістичного аналізу, а узагальнення результатів дослідження передбачало процедуру кількісних підрахунків.

Теоретичне та практичне значення роботи полягає у тому, що її результати можна застосовувати на лекціях, семінарах і практичних заняттях з теорії і практики перекладу, лексикології, а також у процесі написання курсових і дипломних робіт. Дослідження збагачує і систематизує існуючі

знання про знижену лексику в цілому, та пропонує способи й підходи для кращого перекладу кіно та телесеріалів.

Апробація результатів. Основні положення роботи було апробовано у вигляді доповіді на науковому семінарі для молодих учених (студентів, магістрантів, аспірантів, докторантів) “Актуальні проблеми перекладознавчих та порівняльних студій” (ННІФ КНУ імені Тараса Шевченка, 18 листопада 2022 року).

Робота складається зі вступу, двох розділів, загальних висновків, анотації роботи англійською мовою та списку використаної літератури.

РОЗДІЛ I. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ДОСЛІДЖЕННЯ ЗНИЖЕНОЇ ЛЕКСИКИ У ПЕРЕКЛАДОЗНАВЧОМУ АСПЕКТІ

1.1. Кінопереклад як вид аудіовізуального перекладу

Перегляд фільмів та інших аудіовізуальних продуктів є популярною формою розваг. Щоб зробити фільм привабливим для глядача, не достатньо лише гарної картинки, потрібен якісний переклад. Тому кінопереклад – це важлива і складна сфера, де перекладач створює новий фільм для іншої культури, використовуючи свої лінгвістичні та художні здібності. Це також динамічна галузь, що адаптується до сучасних тенденцій і викликів кіноіндустрії.

Гамб'є у своїй книзі «Перекладач» пропонує термін «трансадаптація» для позначення цього виду перекладу, але він не знайшов широкого визнання [45, с. 178]. Діас Сінтас і Ремаель аналізують «трансадаптацію», але вважають, що «термін аудіовізуальний переклад став найбільш поширеним і стандартним» [43, с. 11-12].

За енциклопедією перекладознавства видавництва «Рутледж», аудіовізуальний переклад охоплює практики, процеси й продукти, пов'язані з мовно-культурною передачею мультимодального та мультимедійного контенту. Аудіовізуальні тексти є мультимодальними, бо вони поєднують різні семіотичні ресурси або способи [58, с. 32]. Наприклад, перекладач може працювати з дублюванням, субтитруванням, закадровим перекладом, синхронним перекладом, коментуванням, аудіоописами, аматорським дублюванням та субтитруванням [41, с. 105].

Сучасні дослідники розглядають кінопереклад як окремий вид аудіовізуального перекладу, що має свою специфіку і вимоги. Це підтверджують думки таких вчених як С. Радецька, Т. Каліщак [30], Н. Матківська [24], Н. Бідасюк, І. Кучман [3], Г. Кузенко [21-22], А. Мельник [25], Т. Перванчук [28], Т. Журавель [14].

Зокрема, А. Мельник визначає основні ознаки кіноперекладу як наявність двох каналів сприйняття – зорового та слухового, підпорядкування перекладу зображенню на екрані, відсутність можливостей тлумачення невідомих понять і домінування принципу забезпечення прагматичного ефекту [25, с. 110-112].

А. Стасюк і Г. Сидорук пропонують виділити кінопереклад як самостійний вид перекладу на основі важливості невербальної складової, обмеженості й фіксованості комунікативної ситуації, необхідності міждисциплінарних знань і семантичного аналізу на різних рівнях [36, с 64].

Як вважає науковиця Т. Журавель, оскільки аудіовізуальний переклад охоплює передачу змісту оригіналу через зоровий та слуховий канали й за таким принципом, окрім кінопродуктів, перекладають ще й театральні постанови, реклама і т. ін., а об'єктом кіноперекладу вважають власне кінотекст кінофільму (мультфільму, серіалу) [14, с 4].

Отже, дослідивши праці різних науковців, в рамках нашого дослідження розглядатимемо кінопереклад як вид аудіовізуального перекладу.

Кінопереклад поділяють на декілька видів. Так, перекладачка Мішель Берді, виокремлює п'ять видів кіноперекладу: 1) робота синхронного перекладача; у цьому випадку перекладачу не надається скрипт фільму, а його завдання полягає у тому, щоб зміст було передано якомога точніше; 2) озвучення фільму одним актором або самим перекладачем; оригінальний звуковий ряд при цьому зберігається; 3) озвучення фільму двома акторами зі збереженням оригінальної аудіодоріжки; 4) дублювання – найдорожчий вид кіноперекладу, під час якого оригінальний звукоряд відсутній; задля досягнення синхронізації артикуляції акторів з перекладом доводиться змінювати текст, вдаючись до компресії матеріалу; 5) субтитрування; оригінальний звукоряд при цьому зберігається, а переклад вихідного тексту подається знизу екрану [1, с. 5]. Така класифікація кіноперекладу є загальноприйнятою, адже її підтримують й інші вчені (Г. Кузенко, Т.

Перванчук і Т. Журавль), які займаються кіноперекладом [20, с. 72; 28, с. 122; 14, с. 4].

Основними видами кіноперекладу вважають дублювання, субтитрування та закадровий переклад [10, с. 121]. Субтитрування активно використовується кіноіндустрією європейських країн, де більш поширені декілька європейських мов. Англomовний фільм можуть не дублювати, та не додавати закадровий переклад, а вдатися до англійських субтитрів. В Україні теж використовують субтитрування для фільмів іноземною мовою, проте значно більшої популярності серед українських глядачів набуло дублювання. Однак, останнім часом прослідковується зростання попиту на закадровий переклад в Україні через свою відносно низьку собівартість. Приділимо більше увагу саме закадровому перекладу, оскільки телесеріал "The Boys", використаний як матеріал дослідження, перекладений саме у такий спосіб.

Закадровий переклад, як вид кіноперекладу, має ще такі назви як «закадрове озвучування або назвучування» [33, с. 49-51], «псевдодубляж» [37, с. 336-340], які є синонімічними. Сьогодні ми спостерігаємо тенденцію, у якій закадровий переклад перестають використовувати лише як основний спосіб перекладу документальних програм, – до списку потрапляють новини, фільми, ток-шоу, мультфільми, серіали та політичні дебати.

Визначення, і разом принцип роботи, яке пропонує Дж. Діас звучить наступним чином: «Закадровий переклад – це зниження гучності оригінальної звукової доріжки із наступним накладанням усного перекладу» [42, с. 6]. Поширеною практикою є надання глядачам можливості почути кілька секунд оригінальної іноземної мови перед тим, як зменшити гучність і накласти переклад. Запис перекладу закінчується за кілька секунд до закінчення оригінальної промови, що дає змогу глядачам ще раз прослухати голос людини на екрані на середній гучності.

Фредерік Шом розмірковує над тим, чи можна вважати закадровий переклад одним із типів дублювання, через те, що там присутня, хоч і

частково, заміна звукової доріжки оригіналу. Потім він визнає, що у закадровому перекладі все ж присутній компонент закадрового голосу актора (перекладача), що виходить за рамки визначення терміну дублювання [40, с. 108].

За роботою Н. Лютянської, закадровий переклад можна розділити на одноголосий, двоголосий, багатоголосий [23, с. 166-169], а також на професійний, аматорський, авторський [33, с. 49-51].

Важливим аспектом у закадровому перекладі, як правило, є усунення нерішучості, акцентів дикторів, емоцій. Голос мусить мати стабільну та однорідну подачу, яка зазвичай позбавлена ознак щастя, страху, смутку, варіацій гучності та темпу і, загалом, будь-яких змін інтонації. Причина полягає у тому, що нерівномірна подача голосу розмиває межу між дубляжем і закадровою озвучкою, створюючи шум на задньому фоні [54, с. 34]. Також варто зазначити, що під час такого перекладу можна нехтувати ліпсингом.

Закадровий переклад, як і будь-який інший, має свої особливості, на які варто звернути увагу. У закадровому перекладі план роботи складається з двох основних пунктів, – переклад і озвучування. Перекладач працює з текстом (скриптом) та відео одночасно, оформлюючи текст перекладу за тайм-кодом [23, с. 167].

Дослідники В. Пушина, й А. Сітко розмірковують над тим, що у роботі над закадровим перекладом, перекладач працює тільки з кіносценарієм, і йому не потрібно синхронізувати його з відео. Таким чином його робота стає схожою на художній переклад, який є письмовим [29, с. 121].

Об'єктом кіноперекладу є кінотекст, який визначають як текст, що виражений за допомогою вербальних і невербальних знаків, що організовані відповідно до задуму автора за допомогою кінематографічних кодів, що зафіксована на носії та призначений для відтворення на екрані й аудіовізуального сприйняття глядачами [37, с. 338]. Інші вчені (Т. Сіроштан, А. Прокопенко і А. Мельник) дають досить подібне визначення до

попереднього, стверджуючи, що кінотекст – це повне і зрозуміле послання, яке створюється за допомогою слів і зображень, упорядковано за допомогою спеціальних правил кіно, записано на певному матеріалі і призначено для показу на екрані й сприйняття зором і слухом [34, с. 76; 26, с. 123]. Іншими словами, ми можемо констатувати, що кінотекст – це спосіб, яким кінофільми передають інформацію та емоції глядачеві, що досягається за допомогою комбінації різних елементів, таких як музика, кадри, камера, акторська гра тощо. Кожен з цих елементів використовується для створення певної атмосфери та передачі емоцій персонажів.

Перекладач працює лише з вербальною частиною кінотексту, але узгоджує її із невербальною. Характерні риси кінотексту, які стосуються вербальної частини, можна виділити з роботи А. Мельника: фільм можна розділити на частини; вони пов'язані між собою і мають сенс; розповідає історію про людей у певний час і місце; використовують звук і зображення для передачі інформації; мають чіткий початок і кінець; відображають світ; змусити глядача відчувати або відреагувати певним чином [26, с. 125-126].

З викладеного вище, ми можемо побачити, що кінотекст це складний об'єкт для перекладу, оскільки він включає вербальну й невербальну складові, які потрібно розглядати, як одне ціле. Саме тому, цей вид перекладу має свою специфіку у порівнянні зі звичайним перекладом художнього тексту.

1.2. Поняття зниженої лексики та її класифікації

Знижена лексика є однією з характеристик неформальної української мови, яка включає різні види словникових одиниць, що відхиляються від стандартних мовних норм. Погляди мовознавців на те, які лексичні одиниці входять до зниженої лексики, різняться.

До складу зниженої лексики відносять сленгові та регіональні вирази, жаргонізми, історизми, неологізми, імена та назви речей, вульгаризми,

варваризми, діалектизми, просторіччя, архаїзми, професіоналізми, що відхиляються від стандартних мовних норм [27, с. 2-22].

Л. Завальська розділяє усю знижену лексику на три великі групи: жаргонізми, вульгаризми й просторіччя [15, с. 108-109].

І. Горохова, Л. Третьякова, А. Новаківська вважають зниженою лексикою арго, арготизм; арготизовану просторозмовну мову; міське арго; жаргон, жаргонізм; загальний жаргон; інтержаргон; гіпержаргон; міжжаргонну лексику; соціально-діалектне койне; жаргонізовану лексику; жаргонізовану розмовну мову та сленг [7, с. 43], яка своєю чергою має схожу класифікацію із ненормативною лексикою [32, с. 2]. Розглянемо найуживаніші одиниці зниженої лексики детальніше.

Сленг є особливою формою мови, яка відмінна від стандартної або офіційної, а отже, він може розглядатися як виклик традиційним мовним нормам. Великий тлумачний словник сучасної української мови визначає сленг як: 1) розмовний професіоналізм; 2) жаргонні слова або вирази з емоційно-експресивним забарвленням» [59, с. 1147]. За Е. Партріджем, сленг – це «лексеми, що відбивають свідомість людей певного соціального або професійного кола» [52, с. 9], які часто плутають з просторіччям, жаргоном, діалектом тощо [51, с. 7].

К. Бондаренко та О. Бондаренко сленгом вважають «підмову, яку використовують для того, щоб знизити рівень спілкування до неформального, відмовитися від стандартів і полегшити діалог» [39, с. 2]. На думку дослідників, сленг використовується навмисно для досягнення певного комунікативного ефекту.

Наступна складова зниженої лексики – **вульгаризми**, які вважаються грубими, образливими або недоречними словами в певному соціальному чи культурному контексті. Ці слова чи фрази можуть містити ненормативну лексику, непристойності, образи чи принизливі терміни, і часто

використовуються для вираження сильних емоцій, таких як гнів чи розчарування [38, с. 376].

Т. Харлі терміном «вульгаризми» називає лексичні одиниці, як-от народна говірка, слова табу, сільська мова, грубі слова та вирази, які «в силу свого непристойного характеру перебувають на межі між лексикою, що заносять до словника, і такою, що, задля дотримання пристойності, має залишитися поза словником» [46, с. 68]. Отже, вульгаризм – це «грубе слово або вираз, що перебуває поза нормами літературної мови» [59, с. 167], «неприйнятне, непристойне, грубе побутове, брутальне або іноземне (варваризм) слово чи вираз» [63, с. 206].

Попри незначну різницю у визначеннях, усі вони вказують на той факт, що вульгаризми пов'язані з використанням мови, яка вважається недоречною або невічливою у формальному спілкуванні. У зв'язку з цим, усі вульгаризми можна поділити на три групи: 1) лихослів'я; 2) непристойність (або обценна лексика); 3) образливі слова [47, с. 154].

Профанація (або лихослів'я) належить до мови, яка вважається богохульством, святотатством або неповагою до релігійних вірувань, наприклад, «до біса», «чорт» і «чорт забирай». Непристойність (або обценна лексика) є ще одним поширеним різновидом вульгаризмів. Це слова, які вважаються сексуально відвертими, вульгарними чи образливими, наприклад, «трахати», «лайно» та «засранець». Образливі слова – це різновид вульгаризмів, які використовуються для приниження або образи певної групи людей на основі їхньої раси, етнічної приналежності, статі, сексуальної орієнтації або інших особистих характеристик. Прикладами образ є такі слова, як «нігер», «педик» і «сука», «товстун», «невдаха» та «ідіот» [47, с. 154].

Ще одними найуживанішими одиницями зниженої лексики є **жаргонізми**. У наукових працях, присвячених дослідженню цього виду лексики, жаргонізми визначають як спеціалізовані терміни та вирази, які використовуються в певній галузі чи сфері, і які можуть бути складними для

розуміння для тих, хто не належить до цієї галузі чи сфери [5, с. 26; 65; 59, с. 272]. Запозичення нових слів є ще однією характеристикою жаргону, поряд із деформацією існуючих слів. Існує чимало галузей і сфер, які використовують жаргонізми, наприклад, фінанси, ІТ та юриспруденція («*індосамент*», «*ринок грошей*», "*HTML*", "*CMS*", "*ad hoc*", "*de lege lata*", "*electrocardiogram*", "*endoscopy*", "*force diagram*", "*mechanical advantage*", "*amicus curiae*" та "*habeas corpus*" [72; 69; 70].

У зв'язку з викладеним вище може скластися враження, що поняття сленгу й жаргону, які є типами спеціалізованої мови, доволі подібні, але вони відрізняються за вживанням, конотаціями та контекстом. Жаргон використовують для передачі вузькоспеціалізованих понять у професійній сфері, що виражає компетентність мовця, в той час, коли сленг використовують у повсякденному житті для передачі неформальної атмосфери.

До складу зниженої лексики також входить **просторіччя**. Цей термін має декілька значень. У «Великому тлумачному словнику сучасної української мови» В. Бусела знаходимо наступне трактування: 1. Побутове мовлення. 2. Слово, граматична форма, зворот, що не є нормою літературної мови, але вживається в побутовому мовленні для надання мові зневажливого, іронічного, жартівливого, грубуватого та іншого відтінку» [59, с. 989]. Ю. Ковалів у свою чергу, пропонує наступне визначення: «Просторіччя – форма національної мови зі стилістично зниженою, вульгарною лексикою, яка з народними говорами утворює некодифіковану усну сферу комунікації, що називається народно-розмовним стилем просторіччя, має наддіалектні ознаки, відрізняється від діалектів та жаргонів, бо не закріплене за певною територією чи соціальною групою» [64, с. 285]. Натомість, всупереч попередньому визначенню, інші науковці схиляються до того, що просторіччя все ж таки обмежені й прив'язані до певної території: «помітна наявність елементів

територіальної диференціації просторіччя – на східноукраїнський, галицький та ін. типи» [60, с. 536].

Ми більше схилиємося до визначення, яке пропонує В. Бусел. Тому, до просторіччя можемо віднести різні скорочення слів (*ма* замість *мама*, *мо* замість *може*, та замість *так* тощо), неправильно сформовані слова відповідно до граматичних лексичних норм (*усьо*, *как це*, *туть*, *шо* тощо) та забарвлені експресивно, що мають відтінок згрубілості чи спрощеності, наприклад: *базікати*, *варнякати*, *пертися*, *чимчикувати*, *рюмсати*, *врубитися*, *тринькати*, *хамло*, *тип*, *достобіса* [11, с. 25].

Також, деякі науковці вважають **суржик** (підмова, яка утворилася з суміші різних мов, часто в результаті контактів між людьми з різним культурним та мовним походженням) складовою просторіччя [16, с. 201]. Народна мова може допомогти зберегти культурну ідентичність, сприяти доступності та надихати на творчість, вона також може бути обмеженою у використанні, призводити до непорозумінь та стигматизації. Цінність народної мови зрештою залежить від контексту, в якому вона використовується, і від сприйняття її людьми, які нею користуються.

Отже, знижена лексика є невіддільною частиною будь-якої мови, а її переклад викликає певні труднощі.

1.3. Виклики при відтворенні зниженої лексики українською мовою у телесеріалі

Відтворення зниженої лексики в закадровому перекладі ставить перед перекладачами кілька викликів, які пов'язані із лінгвістичними, культурними та контекстуальними факторами.

Лексичні відмінності. Перед перекладачами постає непросте завдання – вони повинні знайти відповідні альтернативи, які передають той самий зміст та емоційне забарвлення. Звісно, ця проблема стосується не лише зниженої лексики, і сягає вона часів Римської імперії, коли навіть Цицерон говорив, що

перекладати потрібно не дослівно, а зберігати основне повідомлення [53, с. 7-12]. Тому перекладачі – привілейовані читачі, покликані краще розуміти факти в тексті та відчувати його емоційне забарвлення. Саме тому перекладачі не відчують себе однаково близькими до обох текстів [49, с. 31]. З іншого боку, такий вид перекладу можна розглядати як повне переписування [50, с. 2-8].

Розглянемо наступні приклади: "*What the hell did you bring that for?*" // «*Щоб тебе качка копнула, навіщо?*» [21, с. 791]. У цьому випадку прямий переклад "*hell*" – «пекло») в українському еквіваленті не використовується. Натомість для передачі схожого змісту використовується словосполучення, що вживається для вираження роздратування.

"*That means no sci-fi bullsh*t!*" // «*Жодних сай-фай фокусів!*» [6, с. 155]. Англійський сленговий термін "*bullshit*" не має прямого еквівалента в українській мові. В оригіналі використали вульгаризм, а в перекладі вжито менш експресивне слово, яке, однак, є стилістично-еквівалентним оригіналу.

"*Of all the f*cking days, she chooses today to give me blue balls!*" // «*І треба ж їй було саме сьогодні доводити мене до кипіння*» [38, с. 377] Хоча в англійській та українській фразях використовуються різні слова, вони мають схоже значення, проте український переклад позбавлений експресивності, яка присутня в оригіналі. Фраза "*give me blue balls!*" означає незадоволення фізіологічних потреб, пов'язаних із фізичною близькістю, у той час як «*доводити мене до кипіння*» – це нейтральне висловлювання.

У процесі закадрового перекладу важливо враховувати **культурні особливості**, щоб уникнути непорозумінь і образ. Хоч англійська знижена лексика і вважається образливою, вона може сприйматися як менш експресивна порівняно з українською. Як наслідок, дуже важко зрозуміти культуру країни, якщо спочатку не осягнути мову, і навпаки – неможливо зрозуміти мову без розуміння культури. Таким чином, перекладачам для якісного перекладу не достатньо лише оволодіти функціональними навичками

мови. Як зазначає Девід Кристал, «обмежені знання у сфері культурної обізнаності іншої мови можуть призвести до великих проблем» [44, с. 52].

Також варто звернути увагу на деякі слова або вирази, які вважаються **політично коректними** в англійській мові, можуть не мати прямих еквівалентів в українській мові або сприйматися по-різному. Наприклад, назви рас й народів слід перекладати обережно, враховуючи потенційну чутливість цільової аудиторії. Наприклад, слово "*jewish*" не варто перекладати як «жид» і т.д. Водночас на думку Забіяка В. А., Забіяка І. М. використання політично коректного слова накладає обмеження – штучне втручання, що стримує живу мову й перешкоджає її розвитку. [61, с. 185].

Коли мова йде про закадровий переклад зниженої лексики, важливо враховувати **регістр** (те, як мовець використовує мову за різних обставин) і **тон** (ставлення мовця до предмета розмови або аудиторії) оригінального тексту. Розглянемо кілька прикладів того, як тон може вплинути на переклад зниженої лексики:

"I strongly advise you to get into the back of the police car because if you try any of that monkey business again you little sh*t I am going to seriously lose my rag. Is that understood?" // «Я затримую тебе за напад на поліціанта і раджу тобі сісти в машину, бо якщо ти, **засранець**, щось іще викинеш, я за себе не відповідаю. Це зрозуміло?» [8, с. 141]. У прикладі, розглянутому вище, тон англійської фрази передає гнів або роздратування, що в українському перекладі передається словом «засранець».

"It's just that they smoked sh*tload of weed, and that costs a lot of money, you know?" // «Просто курили **багато**, а це ж гроші, ти помієш» [9, с. 9] У цьому прикладі слово із "*sh*t*" перекладено на українську мову за допомогою мірила великої кількості чого-небудь із позитивним значенням.

Цензура та правила використання ненормативної лексики в закадровому перекладі відрізняються в різних країнах. У деяких країнах існують суворі правила щодо використання ненормативної лексики в медіа.

Наприклад, у Китаї діють суворі закони про цензуру, які поширюються на всі засоби масової інформації, включно з закадровим перекладом. В інших країнах, як от у США, існує менше правил щодо використання ненормативної лексики в закадровому перекладі. В Україні ж табу на еротику й порнографію зникло ще на початку 1990-х років [35, с. 12] і важливо це враховувати при перекладі зниженої лексики, щоб уникнути будь-яких юридичних проблем або суперечок.

Закадровий переклад може бути ускладненим ще через один фактор. Коли йдеться про переклад нецензурної лексики, буває важко знайти відповідник, який передає той самий зміст та емоційний вплив протягом заданої тривалості.

Наприклад: *"I'd let his whole khalasar f*ck you if need be, sweet sister, all forty thousand men, and their horses too if that was what it took to get my army" // «Нехай хоч весь халасар має тебе, люба сестро, всі сорок тисяч комонників, разом з їхніми кіньми, якщо такою буде ціна за наше військо» // «Щоб отримати їхнє військо, я б пустив тобі між ніг увесь халазар, люба сестро, усіх сорок тисяч наїзників разом з їхніми кіньми!»* [22, с. 254]. Перший український переклад зниженої лексики відповідає часовим вимогам, але його вживання не відповідає природному плину діалогу, на відміну від другого перекладу.

На додачу до вже згаданих недоліків вітчизняного кіноперекладу, в українському перекладі існує кілька суттєвих **нормативних проблем**, коли йдеться про переклад американських фільмів, на які вказував Ю. Кривонос. Ці проблеми можна розглядати як доповнення до вищезгаданих недоліків.

По-перше, існує нестабільність мовної норми, що характеризується спробами відродити українські правописні норми, які є переважно застарілими. Однак цим зусиллям бракує активного та регульованого поширення в українському суспільстві. Оригінальний кінодискурс ґрунтується на «живому» діалогічному мовленні, і запорукою адекватного

перекладу є збереження природності звучання. Тому спроби реформувати український правопис можуть призвести до порушення мовних норм і зсувів між різними регістрами в кіноперекладі.

По-друге, існує проблема з перекладом просторічних словоформ та сленгу, особливо в частині зниженої лексики. Нестандартні лексичні одиниці, такі як сленгові слова, розмовні аббревіатури, асиміляції, вигуки та слова-заповнювачі, часто нівелюються в перекладі. Таке нівелювання впливає на виразність і культурно-національні нюанси, присутні в оригінальному творі.

Нарешті, існує невирішене питання щодо відтворення зниженої лексики, яка зустрічається в оригінальному творі. У багатьох випадках ці лайливі слова або вилучаються, або нейтралізуються, або замінюються нетабуйованими мовними альтернативами під час перекладу [19, с. 177-179].

1.4. Підходи до відтворення зниженої лексики у закадровому перекладі телесеріалів

1.4.1. Поняття дисфемізації та евфемізації

Серед підходів перекладу варто зазначити **евфемізацію та дисфемізацію**, які використовують для пом'якшення або посилення значення слова чи словосполучення відповідно. Евфемізм передбачає використання менш прямого або менш образливого терміну для опису чогось, що може вважатися табуйованим або неприємним, тоді як дисфемізм передбачає використання найобразливішого слова чи словосполучення, що може бути використане в перекладі [17, с. 135; 63, с. 286, 310].

Евфемізми можуть мати різні форми, але всі вони передбачають заміну слова чи словосполучення, яке вважається менш образливим, ніж інше. Наприклад, замінене слово може розглядатися як менш грубий вибір у випадку, коли *dang* або *darn* використовується замість *damn* або *darned*. Інший приклад, це слова, які вважаються образливими для релігійних осіб –

різні евфемізми на позначення Бога (*gad, gosh*) або Ісуса (*gee, jeepers, jeez*). Евфемізм може також складатися з непрямой пом'якшувальної фрази, яка замінює пряме позначення чогось неприємного [65].

Серед вульгарних або образливих прикладів, які використовують у фільмі «Шпигунка» можна зазначити *"This sh*t's the real deal, life and death. This, the field... is a hell of a lot different than sitting behind your f*cking monitor...googling sh*t"* // «Це дуже серйозна **хр*нь**, життя і смерть, це реальність це тобі не мозолі на сраці висиджувати перед монітором, шукаючи якийсь гімно», *"Stay away from me, Ford"* // «**Пішов ти на хрін**, Форд» [31, с. 87].

Кейт Аллан і Кейт Беррідж стверджують, що використання евфемізмів і дисфемізмів можна порівняти із щитом і мечем мови [55, с. 519]. Тому перекладачам важливо пам'ятати, що використання дисфемізмів може бути шкідливим і образливим для інших, а також про те, який вплив вони можуть мати.

1.4.2. Способи подолання перекладацьких труднощів у процесі закадрового перекладу

Запозичення. На думку Лоуренса Венуті, для того, щоб подолати лауну, використовують запозичення, як найпростіший спосіб перекладу [57, с. 85]. Слово з мови оригіналу переноситься безпосередньо в мову перекладу, яке використовується в англійській та інших мовах для заповнення семантичної прогалини в мові перекладу. Іноді запозичення можуть використовуватися для додавання місцевого колориту [48, с. 89].

Деякі усталені, переважно старі запозичення настільки широко використовуються, що вони більше не розглядаються як такі та стали частиною мови. В англійській мові такі слова, як «меню», «карбюратор», «шик» та вирази на кшталт «дежавю» і «рандеву» більше не вважаються

запозиченнями. Наприклад, для того, щоб передати колорит культури мови оригіналу, у перекладі можуть бути використані іншомовні терміни, наприклад, такі українські слова, як «бакси», «пати», «флірт» з англійської [57, с. 85].

Калька. Мандей і Венуті описують кальку, як «особливий вид запозичення», коли вираз або структура оригіналу передається в перекладі дослівно. Віне і Дарбельнет зазначають, що і запозичення, і кальки часто добре інтегруються в мову перекладу, хоча іноді з деякими семантичними змінами, що може перетворити їх на «фальшивих друзів» [48, с. 89; 57. с. 85]. Як і у випадку з запозиченнями, існує багато усталених зворотів, які через певний час стають невід'ємною частиною мови, наприклад:

"Haters always blemish the lives of other social media users" // «Хейтери завжди псують життя іншим користувачам соціальних мереж» [12, с. 201].

У кожному з цих прикладів перекладач взяв слова з мови оригіналу і дослівно переклав їх на мову перекладу, не беручи до уваги відмінності в граматиці, синтаксисі та ідіоматичних виразах між двома мовами.

Дослівний переклад. Джеремі Мандей стверджує, що дослівний переклад – це авторський рецепт гарного перекладу: дослівністю можна жертвувати лише через структурні та металінгвістичні вимоги й лише після того, як перевірили, що значення повністю збережено. Проте, як зазначають Вінай і Дарбельнет, перекладач може вважати дослівний переклад «неприйнятним» з граматичних, синтаксичних або прагматичних причин [48, с. 89].

Розглянемо приклад дослівного перекладу:

"Bitch, she says. "After all he did for you" // «Стерво, каже вона. – Після всього що він для тебе зробив» [13, с. 89].

На жаль, даний спосіб перекладу не буде доцільним між українською й англійською мовами, все через те, що по своїй суті, дослівний переклад – це унікальне рішення, яке саме по собі є оборотним і завершеним. Він є найбільш

поширеним при перекладі між двома мовами однієї сім'ї (наприклад, між французькою та італійською), а тим більше, коли вони також мають спільну культуру [57, с. 86].

Транспозиція. Венуті зазначає, що метод транспозиції передбачає заміну слова або словосполучення мови перекладу на слово або словосполучення мовою переклад без зміни значення [57, с. 88]. Визначення, яке подає Мандей дещо простіше – це заміна однієї частини мови на іншу (наприклад, іменника на дієслово) без зміни значення [48, с. 90].

"Maybe he`s a werewolf? **Twat.** That what happens in films" //«*А може він перевертень? Не квакай. У фільмах таке буває*» [18, с. 64].

У наведеному прикладі метод транспозиції використано для підкреслення особливості мовлення одного із персонажів замість образи. Це речення все ще здатне передати оригінальний зміст англійського речення.

"**Cock shot!**" // «*По яєлах!*» [2, с. 14].

У цьому прикладі метод транспозиції також був використаний для перебудови речення, щоб воно краще передало зміст в українській мові. В результаті вийшло *та, що прикметник "Cock" змінився на іменник, коли "shot" – на прийменник «no»*. Знову ж таки, зміст оригінального англійського речення зберігається, не зважаючи на зміни в порядку слів.

Модуляція. Модуляція – це процедура, яка є виправданою, коли, дослівний переклад або переклад з транспозицією призводить до граматично правильного висловлювання, він усе одно вважається невідповідним, не ідіоматичним або незручним у цільовій мові. Вінай і Дарбельнет надають великого значення модуляції як «критерію хорошого перекладача», тоді як транспозиція «просто демонструє дуже добре володіння мовою перекладу» [48, с. 90; 58, с. 89]. Визначення обох науковців майже сходиться.

"He`s a **bit loony**, isn`t he?" // «*А вам не здається, що він трохи того?*» [4, с. 89].

Приклад вище, демонструє метод модуляції, коли подача змінюється для того, щоб передати зміст оригінального речення українською мовою. Змінюється також спосіб передачі в українському реченні порівняно з англійським реченням.

Еквівалентність. Вінай і Дарбельнет використовують еквівалентність для позначення випадків, коли мови описують одну й ту саму ситуацію різними стилістичними або структурними засобами. Еквівалентність особливо корисна при перекладі ідіом та прислів'їв: тобто передача сенсу, а не відповідників слів [48, с. 91]. Класичним прикладом еквівалентності є реакція новачка, який випадково вдарив молотком по пальцю: якби він був французом, його крик болю передали б як "*Aïe!*", але якби він був англійцем, це було б "*Ouch!*" [57, с. 90]. В українській мові це міг бути викрик непристойного характеру, як «дідько», «чорт», «бля» і т.д.

"*Listening to this asshole talk*" // «Слухати, що говорить цей мудака» [12, с. 201]. В цьому випадку використовують стратегію еквівалентності для передачі сенсу, а не просто перекладу слів.

Адаптація. При застосуванні даного прийому ми досягаємо крайньої межі перекладу: він використовується в тих випадках, коли тип ситуації, про яку йдеться в оригіналі, невідомий культурі цільової мови. У таких випадках перекладачеві доводиться створювати нову ситуацію, яку можна вважати еквівалентною. Отже, адаптацію можна описати як особливий вид еквівалентності, ситуативну еквівалентність [57, с. 91; 48, с. 91].

Приклад: "*Baby Quakes, how big is your orbit again? I mean, not to say you get around, but, um ...*" // «Аге, а який у тебе, до речі, розмір орбіти? Я не кажу, що тебе занесло наліво, але...» [6, с. 158]. Вираз "*get around*" дослівно перекладається як «подорожувати до багатьох місць; розібратись із проблемою або уникати її вирішення». Фразу використали для передачі сексуального контексту і буквального значення цієї фрази стосується не стільки образи, скільки образної образи, яку вона несе у вульгарному форматі.

Висновки до розділу I

До основних видів кіноперекладу відносять дублювання, субтитрування та закадровий переклад. Закадровий переклад (переклад, під час якого знижується гучність оригінальної звукової доріжки із наступним накладанням усного перекладу) розглядають як наступний після дублювання за якістю в Україні. Кінопродукція із застосуванням цього виду перекладу не так часто потрапляє на широкий екран, тому для перекладачів відкривається більше свободи у використанні «живої» мови. Одним із перекладацьких викликів є відтворення зниженої лексики, (вульгаризмів, сленгізмів, жаргонізмів й просторіччя) оскільки вона може мати лексичні відмінності, культурні особливості. Крім того, у процесі перекладу необхідно враховувати вимоги цензури, тон і реєстр. Серед підходів до подолання вище перерахованих викликів у перекладі зниженої лексики застосовують евфемізацію та дисфемізацію для пом'якшення або посилення значення слова чи словосполучення відповідно. Евфемізм передбачає використання менш прямого або менш образливого терміну для опису чогось, що може вважатися табуйованим або неприємним, тоді як дисфемізм передбачає використання найобразливішого слова. Серед інших способів подолання цих труднощів можна зазначити запозичення, калькування, адаптацію, транспозицію, модуляцію, еквівалентний і дослівний переклад.

РОЗДІЛ II. ВІДТВОРЕННЯ АНГЛІЙСЬКОЇ ЗНИЖЕНОЇ ЛЕКСИКИ У ТЕЛЕСЕРІАЛІ “THE BOYS” УКРАЇНСЬКОЮ МОВОЮ

"The Boys" («Хлопаки») – похмурий комедійно-драматичний серіал 2019 року (3 сезон вийшов у 2022 році), заснований на однойменному коміксі Гарта Енніса та Даріка Робертсона. Серіал розповідає про групу месників, які намагаються викрити й зупинити корупцію та зловживання владою з боку корпорації, що керує командою супергероїв під назвою «Сімка». Серіал досліджує темний бік слави, політики та моралі у світі, а також супергероїв, які не завжди ті, за кого себе видають. Серіал призначений для дорослої аудиторії (18+) за графічне насильство, сексуальний зміст, ненормативну лексику та темний гумор. У ньому спостерігається надмірне використання зниженої лексики, а саме вульгаризмів, сленгу, жаргону, образливих та лайливих слів. Це сатира, яка критикує жанр супергероїв і культуру поклоніння знаменитостям. У нашій роботі ми спробували дослідити проблеми, з якими стикаються перекладачі при перекладі зниженої лексики, а також визначити найпродуктивніші прийоми та способи перекладу цього виду лексики. У зв'язку з цим було обрано закадровий переклад телесеріалу, виконаний трьома українськими студіями («Dziski», «Цікава ідея», «DniproFilm»). Загалом, один сезон серіалу триває приблизно 480 хвилин, і число вжитої зниженої лексики, зокрема вульгаризмів, становить близько 500, що означає на одну хвилину екранного часу припадає один вульгаризм. Найчастіше у процесі перегляду серіалу нам траплялися слова *"f*cking"* (199 разів), *"f*ck"* (147 разів), *"sh*t"* (99 разів), тому розглянемо, як вони відтворюються у перекладі.

2.1. Способи перекладу вульгаризмів

Найуживанішим вульгарним словом у серіалі є *"f*ck"*, яке вживається як іменник (*I can see your girdle, you disgusting fat fuck* // У тебе пузо випирає жирна

ти х*їня; *She a good f*ck?* // Класно трахається?), дієслово (*Don't f*ck it up* // Не про*би його; *F*ck off with that sh*t* // Та від*бися ти з цим лайном.), вигук (*F*ck, I was just a kid* // Блін, я був малим; *F*ck me.* // *банутися.) і може приймати значення статевого акту, статевого партнера, когось ненависного або поганого, процес статевого акту, жорстокої й несправедливої поведінки, акт вираження гніву, а також передражнювання. "F*cking" – це прикметник і його використовують для позначення чогось або когось проклятого, жахливого, нікчемного й огидного (усі можливі негативні відтінки для вираження незадоволення, гніву або презирства), а також як підсилювача, навіть у позитивному напрямку [62, 65, 67].

"Shit" так само як і "fuck" може вживатися як іменник (*Face this sh*t down* - Зустрівся зі своїми демонами; *I didn't see sh*t* – Нix*я не бачив.), дієслово (*Sh*tting his guts out as we speak, one hopes* - Зараз десь кишками *сre*, сподіваюся.) і вигук (*Oh, sh*t.* – П*здець; *Oh, sh*t* – От лайно). Воно може позначати екскременти; акт дефекації; діарею; речі, обладнання, сувеніри і т. ін.; мотлох; удавання, брехня, перебільшення або нісенітниця; жорстоке поводження, неприємні наслідки або загальне нещастя; егоїстичну, злу людину, що заслуговує на презирство; наркотики, особливо героїн або марихуану; будь-що взагалі; найменша річ (зазвичай вживається в негативному значенні); процес удавання, брехня, перебільшення або нісенітниця; жорстоке поводження, неприємні наслідки або загальне нещастя; егоїстичну, злу людину, що заслуговує на презирство; наркотики, особливо героїн або марихуану; будь-що взагалі; найменша річ (зазвичай вживається в негативному значенні); випорожнитися; перебільшувати або брехати [62, 65, 67].

У нашому дослідженні ми проаналізували 18 вульгаризмів (*f*ck* – 6, *f*cking* – 6, *sh*t* – 6) та 54 варіанти їх перекладу. Було виокремлено основні способи перекладу вульгаризмів: еквівалентний, адаптація, буквальный,

модуляція, транспозиція, запозичення. Результатом проведеного аналізу виступила діаграма «Способи перекладу вульгаризмів» (Рис. 1).

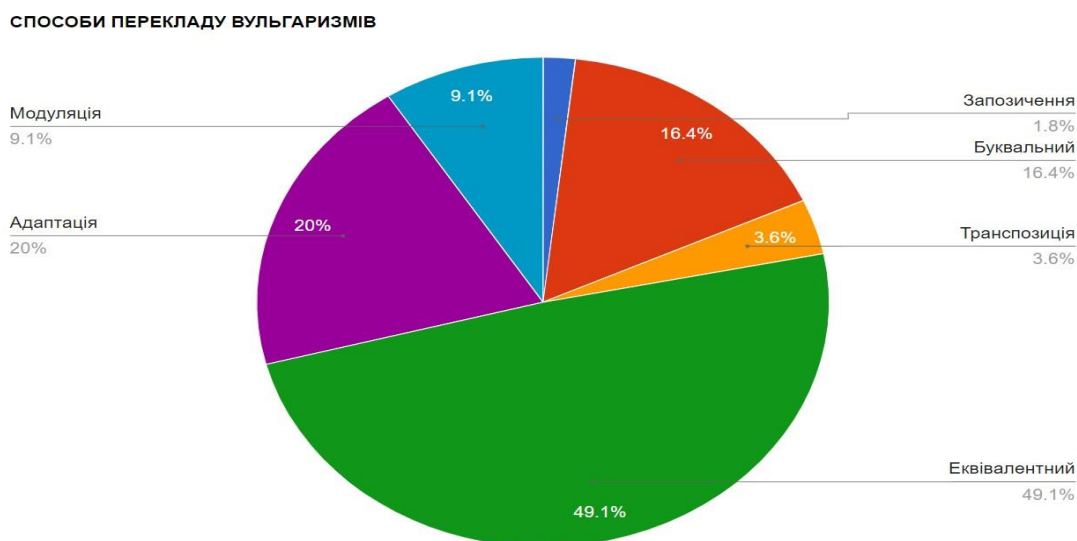

Рис. 1 Способи відтворення вульгаризмів

Розглянемо проаналізовані приклади детальніше.

1) переклад вульгаризму "f*ck"

F*ck me [92, 00:31:40].	Нах*й [72].	Трясця мені [73].	От, бляха [74].
-----------------------------------	--------------------	--------------------------	------------------------

Оригінальне речення є вигуком, що містить сильне вульгарне слово. Зазвичай цей вираз використовують для вираження розчарування, здивування або гніву, що і відбувається на екрані. "F*ck" як вигук може зберігати значення, які ми зазначали раніше зі словників.

"Нах*й" – це вульгаризм, який виступає у формі вигуку. Попри те, що воно позначає напрямок руху, також воно може мати значення подібні до оригіналу. Ми вважаємо, що команда перекладачів "Dzuzki" вдалися до **еквівалентного** перекладу через збереження того рівня експресивності, що й в оригіналі.

Образний вираз «трясця мені», який використовується для передачі сильного страху, шоку або здивування. Вона використовується в розмовній мові для опису сильної емоційної реакції на ситуацію. Переклад студії «Цікава

ідея» передає зміст, але не емотивну складову. Ми вважаємо, що у цьому випадку перекладачі вдалися до **дослівного перекладу**.

Вигук «*бляха*» використовується для вираження легкого розчарування, розчарування або роздратування. Слово «*бляха*» є м'якшим українським висловом, який можна розглядати як еквівалент англійського слова "*damn*". Перекладачам вдалося передати зміст із малим ступенем експресивності, що не відповідає точному значенню англійського слова "*f*ck*". Здається цей вигук переклали за допомогою поєднання **модуляції** й **еквівалентного перекладу**. В даних прикладах вжили **доместикацію**, щоб розмова йшла плавно для українського глядача.

For the f*ck party [93, 00:33:15].	Для *блини [84].	На вечірку [85].	На *блю приїхав [86].
---	-------------------------	------------------	------------------------------

Речення "*For the f*ck party*" містить вульгарну лексику, що вказує на згадку про вечірку з сексуальною активністю. Використання вульгаризмів передає невимушений й відвертий тон, що потенційно вказує на більш доросле або нетрадиційне зібрання, що й відбувається на екрані. Значення слова "*f*ck*" відповідає значенню, яке ми зібрали раніше зі словників.

Переклад від студії "Dzuzki" є **еквівалентним** перекладом зі збереженням емоційного навантаження. Воно має ту саму конотацію вечірки з сильним акцентом на сексуальну активність. Використання слова «**блини*» (вульгарний термін для позначення статевого акту) посилює відвертий характер події. Інших значень цей термін не має.

Перекладачі «Цікавої ідеї» знову не змогли передати емоційне забарвлення, але й сенс, який вкладається в оригінальне повідомлення. На відміну від попереднього й наступного речень, у ньому відсутня будь-яка інформація якого типу та вечірка. Переклад містить загальне посилення на відвідування вечірки. Без додаткового контексту важко визначити конкретний характер події, про яку йдеться. Проте й це не найгірше – при зворотному перекладі ми отримаємо щось на кшталт "*for the party*", що не відповідає

оригіналу. Можна вважати, що перекладачі використали метод **дослівного перекладу** з вилученням вульгаризму.

Студія "DniproFilm" змогли зберегти емоційне забарвлення й точне повідомлення в українському перекладі, як і студія "Dzuzki". Воно припускає, що хтось прибув або подорожував з наміром вступити в сексуальні стосунки. Значення слова «*бля» подібне до значення «*блини» з перекладу студії "Dzuzki". Метод перекладу у такому випадку буде **еквівалентним**.

You f*cked me, you selfish piece of sh*t [93, 00:44:14].	Ти на*бав мене, егоїстичний шмат лайна [84].	Ти обманув мене, ти к*нчений егоїст [85].	Ти на*бав мене, егоїстичний ти муфлон [86].
--	--	---	---

У реченні "*You f*cked me, you selfish piece of sh*t*" виражено сильний гнів і розчарування стосовно адресата, що обманув свого товариша. Використання вульгарної лексики посилює емоції, що передаються на екрані. Значення слова "*f*cked*" й ідіоматичного вислову "*piece of sh*t*" збігається із тим, що ми вже знайшли раніше.

Переклад від студії "Dzuzki" можна вважати **прямим перекладом**. У ньому присутні такі ж сильні емоції та вульгарна лексика. Вульгаризм «*на*бати*» – це згрубіле слово зі значенням надурити. У наступній частині суть повідомлення дещо змінена, – вислів "*piece of sh*t*" в цьому випадку можна вважати «фальшивим другом перекладача» адже «*шмат лайна*» це лише одне з багатьох значень слова "*sh*t*". Такий переклад має на меті образу, але насправді тут мало бути викриття поганих рис характеру, таких як підлість, підступність й нечесність.

У перекладі «Цікавої ідеї» вирішили використати лише 50% експресивності, бо слово "*f*ck*" перетворилось на літературне «*обдурити*». Значення вульгаризму «*к*нчений*» означає когось поганого, не варто доброго слова і в купі з «*егоїстом*» точно передають потрібне значення й конотацію. Цей переклад ми можемо вважати **еквівалентним**.

Перекладачі студії "DniproFilm" зберігають нецензурну лексику та принизливі терміни для вираження потрібного рівня експресії, але як і перекладачі зі студії "Dzuzki" вони дещо змінюють суть. У перекладі звинувачують особу, до якої звертаються, як у зраді (*на*бав мене*), так і в тому, що він є егоїстичним дурнем (*муфлон*). Муфлон може означати кабана й дурня, що немає нічого спільного із підлістю, підступністю й нечесністю. В такому випадку важко визначити метод, яким керувалися перекладачі, але ми схилиємося до думки, що це міг бути **еквівалентний** переклад.

I don't give a f*ck [93, 00:13:41].	Мені по цимбалах [84].	Мені плювати [85].	Мені байдуже [86].
--	---------------------------	-----------------------	-----------------------

Вираз "*I don't give a f*ck*" містить вульгаризм і передає роздратування, розчарування або непокору. Значення в цьому випадку відрізняється від того, яке ми знайшли в словниках. Використання ненормативної лексики інтенсифікує висловлювання, підкреслюючи повну відсутність турботи чи зацікавленості, що і відповідає діям актора у цій сцені.

Студії "Dzuzki" переклала оригінальне речення розмовним висловом «*мені по цимбалах*» у значенні байдуже. Він передає невимушене і безтурботне ставлення мовця не турбує і не зачіпає певна ситуація. Такий переклад втрачає свою експресивність порівняно з оригіналом, хоч і передає зміст. Перекладачі вдалися до **еквівалентного** перекладу.

У перекладі від студії «Цікава Ідея», слово «плювати» вжито в переносному значенні для позначення байдужості, але воно не несе в собі сильне відчуття байдужості, подібно до англійського виразу в першому реченні. Перекладачі змогли передати суть повідомлення й використали для цього **еквівалентний** перекладу.

Перекладачі зі студії "DniproFilm" використовують нейтральний тон порівняно з попередніми реченнями. Слово «*байдуже*» чітко виражає відсутність емоційної зацікавленості мовця, як і експресивності. У цьому випадку використали **еквівалентний** переклад для передачі суті.

He f*cks it up, it's your head [93, 00:03:46].	Його прой*б – твоя голова [84].	Він об*среться – тобі не знести голови [85].	Про*бется Глибина – відповідати тобі [86].
---	--	---	---

Основна думка оригіналу передбачає, що хтось понесе відповідальність за дії або помилки іншої людини, що і відбувається у сцені. Образлива лексика вказує на те, що людина, про яку йдеться, створює проблеми або припускається помилок досить часто, а мовець приписує наслідки цих дій комусь іншому. Використання вульгаризмів підсилює значення зробленої погрози у реченні. У цьому випадку маємо фразове дієслово "*f*ck (something) up*" у значенні робити щось дуже погано.

Перекладачі студії "Dzuzki" передають потрібний зміст, зберігаючи відповідний рівень експресії. «*Прой*бом*» називають помилку зроблену через неухважність, а також неявку на робоче місце без поважної причини. У цьому випадку переклад виконали завдяки методу **еквівалентного** перекладу.

Переклад від «Цікавої ідеї» точно відтворює потрібний зміст повідомлення й емоційне забарвлення. Використана образлива лексика вказує на негативне і вороже ставлення до особи, про яку йдеться. Вульгаризм «*об*сратися*» має значення, що хтось припустився грубої помилки або дуже злякався. Фразеологізм «*не зносити голови*» може мати значення жорстокого покарання чи смерті. Усі елементи передані точно, тому вважаємо, що це **еквівалентний** переклад.

Студії "DniproFilm" вдалося передати суть вихідного тексту, використовуючи вульгаризм, що точно відповідає оригіналу. Значення підсилювача «*про*бется*» подібне до значення «*прой*б*», що ми маємо у першому перекладі, тільки цього разу це процес. Перекладачі використали метод **еквівалентного** перекладу.

So far, I've had a look at three and found f*ck all [94, 00:04:24].	Досі я перевірів 3 і знайшов аж х*й [87].	Я подивився на 3 і ось що знайшов [88].	Я перевірів 3 і ніх*я [89].
--	--	---	------------------------------------

Пояснення: У цьому реченні йдеться про те, що людина оглянула три місця, де міг переховуватись супергерой, але не знайшов нічого. Вульгаризм, використаний у реченні, вказує на розчарування сильну експресію. Слово "f*ck" разом із "all" має значення нічого.

Переклад студії "Dzuzki" зберігає вульгаризм з його експресивністю, але неточно передає значення оригіналу. Слово «x*й» може виступати в значенні чоловіка, чоловічого статевого органу, але не в значенні нічого. Також, на екрані мовець показує середній палець у значенні роздратування або гніву. Перекладачі вдалися до **адаптації**.

Перекладачі з «Цікавої ідеї» зробили подвійний наголос на тому, що відбувається на екрані. Таким чином вони не змогли передати ні суть, ні експресію, використавши **адаптацію**.

Переклад студії "DniproFilm" передає суть оригіналу найточніше і не втрачає при цьому експресії. Вульгаризм «ніх*я» означає нічого. В цьому випадку використали **еквівалентний/дослівний переклад**.

2) переклад вульгаризму "f*cking"

I'm gonna rock your f*cking d*ck , babe [92, 00:11:48].	Я твій x*й так роз'*бу [72].	Зробимо приємно твоєму маленькому другові [73].	Твоя з*лупа буде в шоці [74].
--	--	--	-------------------------------

В оригіналі присутній відверто сексуальний і вульгарний вираз. Він відкрито вказує на бажання вступити в сексуальні стосунки, використовуючи «брудні розмови» для розпалення пристрасті. Використання слова "f*cking" виступає у ролі підсилювача романтичних конотацій укупі із наступним вульгаризмом "d*ck".

Переклад від студії "Dzuzki" зберігає знижену лексику для вираження відверто сексуальних намірів. Підсилювач "f*cking" перетворився на дієслово «роз*бу», що може означати або інтенсивний сексуальний акт або бажання знищити, розвалити щось. Слово «x*й» є згрубілою формою від «пеніса», що відповідає оригіналові. Загалом, перекладачам вдалось передати суть й

зберегти експресивність. Ми схиляємось до того, що у даній ситуації використано **транспозицію**.

Перекладачі зі студії «Цікавої ідеї» підійшли до перекладу вульгаризмів по-іншому, а саме – вони вирішили зменшити рівень експресивності та вдатися до «ніжнішої» конотації сексуального характеру. Хоч у висловлюванні не йде пряма мова про сексуальний акт та його зміст натякає на це. Фраза «*маленькому другові*» можна інтерпретувати як словосполучення для позначення статевого органу. У цьому випадку використали **модуляцію**, бо значення одного слова виводиться логічним шляхом з оригіналу. Зміст переданий, проте значення втратило свою експресивність.

"DniproFilm" використовує вульгаризм для позначення статевого органу людини, зберігаючи його експресію й сексуальну конотацію. Значення «з*лупи» може позначати крайню плоть чоловічого статевого органу, лайливе звернення до людини й ненадійну людину. Висловлювання «*буде в шоці*» означає, що з ним станеться щось несподіване, екстраординарне, ймовірно, сексуального характеру. Як і у попередньому випадку, перекладачі вдалися до **модуляції**, але віднайшли спосіб зберегти емотивну складову.

Go on, son, have a bump. F*cking lightweight [92, 00:14:14].	Давай, синку, зтягнися. Слабак *баний [72].	Що, манюню, пограємо? Бісовий ліліпут [73].	Вперед, синку, кайфони. Йоб*не сцикло [74].
---	---	---	--

У оригінальному реченні присутні вульгаризми, що принижують і ображають того, до кого їх спрямовано. Мовець заохочує когось, кого він називає "*son*", до певної діяльності, потенційно пов'язаної з вживанням наркотиків. Той, до кого він звертається не є йому сином, таке звертання використовують, щоб натякнути на те, що той, про кого йде мова, маленького зросту, і він наче батько йому. Слово "*lightweight*" означає людину, яка не здатна впоратися з наслідками вживання наркотиків або алкоголю. Слово "*F*cking*" виступає підсилювачем, яке можна вважати вульгаризмом у цьому

реченні. Розмова відбувається після того, як *"Fucking lightweight"* ненароком убиває свого партнера.

Студія "Dzuzki" відтворює вульгаризми у своєму перекладі відповідно до оригіналу. Вислів «слабак *баний» максимально точно передає зміст оригіналу й експресію. Слабаком називають людей, які не відзначається твердістю, стійкістю, силою волі. Підсилювач у такому випадку може приймати значення як того, з ким здійснили статевий акт (в зв'язку з тим, що містить лексему *"f*ck"*, одне значення якої *статевий акт*), так і когось огидного й неприємного. Перекладачі вдалися до поєднання **дослівного й еквівалентного** перекладу.

Переклад від «Цікавої ідеї» містить вульгаризми, але на відміну від попереднього прикладу, тут немає натяку на проблему із наркотиками, що неточно відтворює оригінал. Фраза *"бісовий ліліпут"* використовується як образливий опис людини, яка є маленькою або незначною на зріст. Підсилювач «бісовий» може позначати приналежність до бісів або поганої, лихої людини. У цьому випадку вжито метод **адаптації**, оскільки тут описують зовсім іншу ситуацію. Хоча у перекладі збережено негативний відтінок, він не сягає того рівня експресивності, що й оригінал.

Перекладачі студії "DniproFilm" також відійшли від оригінального повідомлення. Фраза *«йоб*не сцикло»* є вкрай образливою та нецензурною, що свідчить про зневагу мовця до того, до кого він звертається, тож можемо вважати її вульгаризмом із підсилювачем. «Сцикло» може означати людину, яка ходить часто справляти нужду, боягуза й когось недосвідченого (молодого). Як і в попередньому випадку, тут вдалися до **адаптації**.

Well, ain't that just f*cking fairies and dancing dildos, eh [95, 00:02:55]?	І щоби х*й стояв як ріг єдиного [81].	Де, в якому ідеальному, бляха, світі [82]?	Та не все ж тобі фейчки та танець маленьких ділдаків [83].
---	--	--	--

В оригінальному реченні мовець виказує роздратування у саркастичному тоні. Використання ненормативної лексики та нетрадиційних

образів додає висловлюванню інтенсивності. "*F*cking fairies*" може мати значення магічних фей або гомосексуалів, а "*dancing dildos*" – включений фалоімітатор або анальний секс, проте, можливо, тут можна прослідкувати зв'язок із феями та магією, яку наклали на фалоімітатори. Відповідно до цього, важко сказати, що хотів насправді сказати актор.

В українському перекладі використано **адаптацію**, щоб передати яскраві образи. Вульгарний вираз зберігає свою експресивність й образність подібно до оригіналу. Перекладачам вдалося передати зміст й зберегти гумор.

Переклад від «Цікавої ідеї» відображає риторичне запитання, яке виражає розчарування або невіру в існування ідеального світу. Використання розмовного слова «*бляха*» передає сильну емоційну реакцію. Перекладачам вдалося передати суть і зберегти емоційне забарвлення, проте гумор було загублено. У цьому випадку використали **адаптацію**.

Студія "DniproFilm" вдалася до **дослівного перекладу**. Використання фей і танцюючих фалоімітаторів як метафор додає висловлюванню відтінку фантазії або абсурду. Переклад зберігає експресивність, суть й гумор.

I mean, you f*cking all got to go [95, 00:14:04].	Вам усім треба зникнути [81].	Ви всі маєте здохнути [82].	Ви всі повинні зникнути [83].
--	-------------------------------	-----------------------------	-------------------------------

В оригіналі йдеться про те, що всі супергерої мають зникнути з лиця землі. Використання підсилювача "*f*cking*" додає висловлюванню інтенсивності.

Словосполучення "*got to go*" може позначати терміновість піти у справах та позбавити когось життя.

Переклад від студії "Dzuzki" передає сенс, що й оригінал, проте експресивність була втрачена. Перекладачі використали **еквівалентний переклад**.

Перекладачі зі студії «Цікавої ідеї» це вульгарне висловлювання, що містить відверте бажання смерті групі осіб. Слово «*здохнути*» зазвичай

використовується, коли мова йде про тварин, а не людей. У цьому випадку використали **еквівалентний** переклад, який точно передає суть й експресію.

Переклад студії "DniproFilm" передає те саме значення, що й перший переклад. Експресивність втрачена, але суть передана. У цьому випадку перекладачі вдалися до **еквівалентного** перекладу.

Then you're a f*cking twat [92, 00:33:25].	Отже, ти – х*йло [72].	Тоді ти ще той довбограй [73].	І ти теж п*зда [74].
---	-------------------------------	---------------------------------------	-----------------------------

Речення "*Then you're a f*cking twat*" вважаємо зневажливим і використовується для того, щоб образити або принизити когось, що й відбувається на екрані. Термін "*twat*" – це вульгарний сленговий термін, що позначає дурну, неприємну людину та статевий жіночий орган. Сильна експресія у реченні передається за допомогою вульгаризму "*twat*" й підсилювача "*f*cking*".

Переклад студії "Dzuzki" зберігає вульгаризм, щоб точно передати значення оригіналу з його експресивністю, адже «хуйлом» називають дурних людей, які викликають недобрі емоції. Перекладачі використали **еквівалентний** переклад.

Студія «Цікавої ідеї» вдається передати емоційне забарвлення й суть, адже термін «довбограй» – це зневажливе слово, яке використовується для позначення людини, яка вважається неосвіченою, дурною або такою, що поводить нерозумно. В цьому випадку перекладачі вдалися до **еквівалентного** перекладу.

Перекладачі з "DniproFilm" вжили вульгаризм у своєму перекладі й зберегли експресію, але, хоч "*twat*" і може позначати статевий жіночий орган, значення у цьому випадку не відповідає змісту оригіналу. Серед інших значень слово «*n*зда*» може означати дівчину легкої поведінки, що ніяк не асоціюється із нерозумною людиною. Використаний термін є вкрай

вульгарним і образливим, еквівалентним принизливій образі в англійській мові, тож ми вважаємо, що використали **еквівалентний** переклад.

<p>Super lives matter, you f*cking ingrates [95, 00:30:18].</p>	<p>Життя супів важливі, й*бані недоноски [81].</p>	<p>Життя суперів важливе, покидьки невдячні [82].</p>	<p>Життя суперів важливі, й*баний ти виродку [83].</p>
--	--	---	--

Це речення обігрує фразу "Black Lives Matter", яка часто використовується для привернення уваги до соціальних проблем і просування рівності. Вульгарна лексика, використана в цьому реченні, підсилює суть повідомлення. Воно виражає розчарування і презирство до цільової аудиторії, використовуючи принизливі терміни, щоб образити її. На екрані відбувається перепалка між білим супергероєм й чорними людьми. Слово "*ingrates*" використовують лише для позначення когось невдячного, що саме по собі не є вульгарним.

Переклад студії "Dzuzki" неточно передає зміст оригіналу, але емоційне забарвлення було передано відповідно. Вульгаризм «недоноски» може позначати недоношену дитину й когось нерозумного, що не має відношення до суті оригіналу. Обидва речення містять образу, але їхнє значення різне. Якщо вважати, що один вульгарний вираз використовується для образи як і інший, то таким чином можна припустити, що це **еквівалентний** переклад.

Переклад від «Цікавої ідеї» відображає суть повідомлення й використовує принизливі терміни, зберігаючи експресію. У цьому випадку відбувається граматична зміна прикметника "*f*cking*" на іменник «покидьки», а іменник "*ingrates*" на прикметник «невдячні», що свідчить про застосування **транспозиції**. Значення слова «покидьки» позначає морально розкладених людей, злочинні елементи суспільства.

Студія "DniproFilm" вдалося передати негативне ставлення до групи осіб, використовуючи образливу лексику, що точно відповідає оригіналу. Значення підсилювача «й*баний» виражає когось поганого, лихого або мерзенного. Своєю чергою «виродок» використовують для позначення

спотвореної людини або когось, хто втратив кращі якості. Перекладачі використали метод **модуляції**, бо значення можна вивести логічним шляхом, що погані люди не здатні на подяку.

3) переклад вульгаризму "*sh*t*"

He is dead like dog sh*t [93, 00:33:15].	Він же трупак 100 років [84].	Він же мрець [85].	Та йому давно п*зда прийшла [86].
---	---	--------------------	--

В оригіналі для опису смерті особи використовується принизливе порівняння із вульгаризмом. Це означає, що смерть супергероя розглядається як вкрай зневажлива та огидна, порівнюючи її з відходами життєдіяльності собаки. Інші значення, які має словосполучення "*dog sh*t*", це предмет малої цінності або сміття. На екрані розмовляють двоє супергероїв, де один намагається переконати іншого, що один із супергероїв живий.

Перекладачі студії "Dzuzki" підкреслюють, що супергерой помер дуже давно, як альтернатива до "*dog sh*t*", що ніяк не дотягує до рівня експресивності оригінального повідомлення, якби не вживання слова «*трупак*», що посилює уявлення про людину як про неживу, позбавлену будь-якої життєвої сили. Зважаючи на це, можна вважати, що повідомлення оригіналу зберегло свою експресію в українському перекладі. Перекладачі використали методи адаптації. Перекладачі використали **адаптацію** через те, що тип ситуації, про яку йдеться в оригіналі, невідомий культурі цільової мови.

На нашу думку, студія «Цікава Ідея» не змогла повністю передати емоційне забарвлення оригіналу перекладом «*Він же мрець*». Це твердження є прямим і простим без будь-яких підсилювачів. Слово «*мрець*» використовується прямо для опису людини, не залишаючи місця для двозначності. Такий переклад вульгаризмів знецінює його якість й відбиває бажання подальшого перегляду. Як і в попередньому випадку, використали **адаптацію**.

Переклад від "DniproFilm" містить вульгарну лексику і передає сильне емоційне повідомлення, як в оригіналі. Словосполучення «*прийшла п*зда*» може означати кінець чогось або когось, щось зламалось або зупинилось. В цьому випадку перекладачі використали метод **еквівалентного перекладу**.

That sh*t 's corny [96, 00:33:15].	Це кринжина [75].	Це повний відстій [76].	Бидлоприкид [77].
--	----------------------	----------------------------	----------------------

В оригіналі використовують неформальну мову та сленг, щоб висловити думку про те, що щось не вражає або позбавлене оригінальності. Вульгаризм "*sh*t*" використовують для позначення одягу, який описують як непідхожий, банальний або старомодний. Загальний тон речення негативний, що вказує на сильне несхвалення, що й відбувається у сцені.

"Dzuzki" переклали це як «*Це кринжина*». Слово «*кринжина*» походить від англійського "*cringe*" й використовують для передачі ситуації, в якій надзвичайно незручно за щось. Таким чином, можна вважати, що переклад виконали за допомогою **запозичення**. Перекладачам вдається передати ідею про те, що предмет одягу недоречний із тим самим рівнем експресії, що і в оригіналі.

Перекладачам «*Цікавої ідеї*» вдалося передати сенс й емоційне забарвлення. В цьому випадку використали сленговий вираз «*повний відстій*», який означає щось погане, неприємне. Він вказує на різко негативну думку про предмет, припускаючи, що він абсолютно нікчемний, просто вкрай низької якості. Щоб перекласти це речення використали **еквівалентний** переклад.

Перекладачі з "DniproFilm" вдаються лише до одного слова, яке утворилося шляхом складання слів «*бидло*» й «*прикид*». «*Бидлоприкид*» – це зневажливий термін, який використовується для опису чийогось зовнішнього вигляду або стилю одягу, який вважається непривабливим, некрутим або позбавленим стилем. Слово «*бидлоприкид*» поєднує в собі слова «*бидло*», що означає невдачу або нікчемну людину, і «*прикид*» – вбрання. Речення передає суть із потрібним рівнем емоційного забарвлення. Перекладачі використали **еквівалентний** переклад.

I am supposed to take sh*t from the Deep [97, 00:24:02]?	Щоб Глибокий на мене п*здів [78].	Я маю слухати лайно від Глибини [79].	Я повинен Глибину терпіти [80]?
---	--	--	---------------------------------

Англійське речення "*I am supposed to take sh*t from the deep?*" виражає розчарування та недовіру до ситуації, де мовцю доводиться терпіти погане ставлення від супергероя на ім'я Глибина. Використання фрази "*take sh*t*" означає стати об'єктом неповажної поведінки, що відповідає загальному значенню речення.

Переклад студії "Dzuzki" використовує вульгаризм, щоб точно передати значення оригіналу з його експресивністю. Слово «*n*здіти*» може виступати в значенні пустих балачок, брехні й залякування. В цьому випадку використовують останнє значення. Перекладачі вдалися до **еквівалентного** перекладу.

Переклад від студії «Цікавої ідеї» вдається передати емоційне забарвлення, але значення слова «*лайно*» обмежене в українській мові. Воно може позначати екскременти й кого-небудь нікчемного, обридливого, мерзенного. Тон повідомлення допоможе нам зрозуміти суть, але використання цього вульгаризму є невиправданим, бо він не має того значення, що й може містити у собі "*sh*t*". Перекладачі вдалися до **дослівного** перекладу.

Перекладачі з "DniproFilm" перетворили речення з риторичного на питальне. Воно виражає запитальний тон щодо толерантності Глибини, що не відповідає суті. Також студії не вдалося передати потрібний рівень експресії, що наявний в оригіналі, хоч суть. В цьому випадку використали **модуляці**.

You look like warmed-over sh*t [95, 00:11:20].	Ти як гімно розігріте [81].	Ти виглядаєш паскудно [82].	Виглядаєш наче лайно з пательні [83].
---	------------------------------------	-----------------------------	--

В оригіналі використовується груба лексика і висловлюється різке судження про зовнішній вигляд людини. Фраза "*warmed-over sh*t*" є

зневажливою метафорою, яка вказує на те, що людина виглядає вкрай непривабливо. Використання ненормативної лексики посилює емоційне забарвлення у висловлюванні.

У перекладі від студії "Dzuzki" зберігається зневажливий тон і знижена лексика. Фраза "*warmed-over sh*t*" перекладена дослівно, що дає підстави стверджувати, що тут використали метод **дослівного перекладу**. Такий вибір слів несе таку ж образливу конотацію, як англійське речення, хоч і виражає крайнє невдоволення зовнішнім виглядом людини.

Перекладачі зі студії «Цікавої ідеї» переклали суть повідомлення, але не його змогли передати його експресію. Слово «*наскудно*» означає когось забрудненого, позбавленого моральної чистоти й когось огидного. В цьому випадку перекладачі використали **еквівалентний переклад**.

Переклад від "DniproFilm" подібний до перекладу студії "Dzuzki". Речення переклали за допомогою **дослівного перекладу**. Хоч використана метафора краща за «*гімно розігрите*», вона не передає точної суті.

This guy is full of sh*t [94, 00:49:02].	Він й*бнутий повністю [87].	Він повний псих [88].	Він повне лайно [89].
--	---------------------------------------	---------------------------------	---------------------------------

Оригінальне речення можна вважати розмовним висловом, який використовується для позначення того, що людина, про яку йдеться, є нечесною, ненадійною й поганою загалом. Фраза «*повна лайна*» є вульгарним терміном, який вказує на те, що людина брехлива. На екрані відбувається розмова про те, щоб врятувати людину й співрозмовник виказує заперечення. Переклад від студії "Dzuzki" зберігає знижену лексику для вираження відповідного рівня експресивності, але суть відрізняється, адже термін «*й*бнутий*» використовують для позначення людей, які психічно хворі. Мається на увазі, що людина психічно нестабільна або ірраціональна у своїх діях, що не відповідає оригінальному повідомленню. Ми схилиємось до того, що у даній ситуації використали метод **адаптації**.

Перекладачі зі студії «Цікавої ідеї» використовують слово «*псих*», що безпосередньо стосується людини, яка є психічно нестабільною, як і в попередньому випадку. В цьому прикладі сенс не вдалося передати, як і потрібний рівень експресії, попри вжитий негативний тон. Ми вважаємо, що перекладачі вдалися до методу **адаптації**.

"DniproFilm" використовує вульгаризм термін «*лайно*», який є вульгарним і образливим словом на позначення екскрементів, що означає, що людина є нікчемною. Оригінальне повідомлення говорить не про людську слабкість, а про те, що людині не можна довіряти. В цьому випадку також використано метод **адаптації**.

2.2. Використання підходів дисфемізації й евфемізації при перекладі зниженої лексики

У нашому дослідженні ми розглянули 12 прикладів зниженої лексики, при перекладі якої застосовано підходи дисфемізації (8) та евфемізації (4).

Наприклад, англійське висловлювання "*Evening, c*nts*" [97, 00:49:13] та його український переклад «*Гей, вечір в хату*» [79] є прикладами неформального привітання. Однак вони суттєво відрізняються за своїми прагматичними функціями та конотаціями. В англійському висловлюванні вживається слово "*c*nts*", яке є вкрай образливим. З іншого боку, в українському мовленні використовується розмовним терміном, що походить з тюремної субкультури. Воно використовується для вираження поваги й не має негативної конотації. Отже, англійське висловлювання виражає ворожість і презирство, тоді як українське висловлювання виражає товариськуність. Обидва висловлювання мають різну силу та ефект, хоча обидва належать до привітання.

У наступному прикладі "*He's at 673 nosh my bollocks Ave*" [92, 00:50:44] // «*Він у будинку номер 673 на мої дзвони авеню*» [73] обидва речення передають місцеперебування особи за певною адресою. З точки зору

евфемістичного або дисфемістичного підходів важливо зазначити, що як англійське речення, так і його український переклад, містять неформальну та потенційно вульгарну лексику. Англійська фраза "*nosh my bollocks*" – це розмовний вираз з явним і образливим підтекстом. В українському перекладі фраза «*мої дзвони*» є дослівним перекладом «мої яйця», але має м'якшу конотацію. З точки зору перекладу, якість українського перекладу можна вважати прийнятною. Однак варто зазначити, що переклад не повністю передає образливий характер англійської фрази "*nosh my bollocks*".

Розглянемо ще один випадок евфемістичного перекладу. Вихідне речення "*So you still got this piece of dog sh*t stuck to your boot?*" [95, 00:31:05] та його цільовий переклад «*Ще не відірвав цей реп'ях від свого кожуха?*» [82] виражають розчарування стосовно людини, яка має невирішену проблему. У вихідному реченні використано грубу метафору, у той час як у цільовому перекладі використано евфемізм «*мов той реп'ях до кожуха*» для передачі схожої ідеї. Оцінюючи якість перекладів, можна сказати, що цільовий переклад зберіг зміст речення оригіналу, але не передав його образливого тону.

У наступних реченнях розглядається подібний випадок: "*We got to keep that c*nt dozy as a lamb*" [94, 00:10:11] // «*Най буде сонним, як ягня*» [88]. Обидва переклади передають схоже значення, підкреслюючи ідею тримати когось у стані невідомості. В українському реченні застосовано евфемістичну стратегію без використання образливої лексики та принизливих термінів на противагу англійському. З точки зору перекладу, український переклад можна вважати прийнятним у передачі змісту та уникнення відверто образливої лексики, використаної в англійському реченні. Проте такий підхід не дозволяє передати експресію оригіналу.

Евфемістичний переклад можна побачити у наступному реченні, де «*The motherf*cker don't even flinch*» [94, 00:16:37] переклали як «*Він навіть не сіпнувся*» [88]. Зміст оригінального повідомлення стосується людини, яка не

виявила жодної реакції на певну ситуацію. В англійському реченні використовується вульгарне слово "*motherf*cker*" на позначення людини, коли український переклад не містить жодного еквівалентного вульгарного чи образливого терміну, а отже, не використовує дисфемістичну стратегію. Варто зазначити, що хоч український переклад передає зміст англійського речення, він вносить значні зміни та викривлення в оригінальне повідомлення.

Розглянемо приклад: "*Now shut your c*ckhole and get to work*" [94, 00:25:13] // «Достатньо балачок – до роботи» [88]. Оригінал містить грубий і образливий наказ з використанням слова "*c*ckhole*", що означає чийсь рот. Український переклад не містить вульгарної чи образливої лексики, що свідчить про використання підходу евфемізації. З перекладацької точки зору, український переклад ефективно передає зміст оригіналу, не вдаючись до образливої лексики, але він не зовсім точно відображає експресивність оригінального речення.

Наступні два приклади евфемістичного перекладу ми відібрали, щоб висвітлити те, що вони, хоч й передають зміст повідомлення, та не цілком точно відтворюють оригінальне повідомлення. "*And then you, me and granny f*cker are gonna finish this f*cking job*" [94, 00:57:11] // «А тоді ти, я і бабцялюб покладемо цьому край» [88], «*Y'all two f*ck us over and now you want to be a motherf*cking Teresa?* [98, 00:18:26] – «Ви вдвох нас кинули, а тепер ти прикидаєшся Матір'ю Терезою?» [90].

У телесеріалі кількість дисфемізмів є значно меншою, що можна пояснити заданим тоном головних героїв, які використовують велику кількість зниженої лексики. Однак, нам вдалося відібрати кілька прикладів дисфемістичного перекладу.

Розглянемо такий приклад: "*Everything you wanted is right f*cking there and now you blink?*" [98, 00:38:00] // «Все чого ти хотів ось там, бл*ть, а тепер дригнув?» [91]. Оригінальне речення містить слово "*f*cking*", що посилює вульгарність. В українському перекладі також використовується

образлива лексика, причому слова «*бл*ть*» і «*дриснути*» є надто вульгарними. Обидва речення передають схоже значення, однак наявність образливої лексики в українському перекладі може розглядатися як недоречна.

У реченнях "*What does that russian slag want with you?*" [96, 00:51:11] // «*І чого та кацанська лярва від тебе хотіла?*» [76] також можемо спостерігати дисфемістичний переклад. Британське сленгове слово "*slag*" позначає розпусну жінку. В українському перекладі використано образливу та вульгарну лексику зі словосполученням «*кацанська лярва*». З точки зору перекладу, зміст оригінального речення передано точно. Однак використання образливої та принизливої лексики в українському перекладі робить його вкрай доречним та образливим у цьому контексті.

У цьому випадку "*How the f*ck's that c*nt still breathing?*" [95, 00:01:44] // «*Яким х*єм цей *блан іще не здох?*» [81] ми можемо спостерігати використання образливої лексики, яка в перекладі перевищує негативний та зневажливий тон оригіналу, що свідчить про використання дисфемістичної стратегії. Обидва речення передають схоже значення, однак важливо зазначити, що використання вульгарної лексики в українському перекладі може бути доречним, якщо це створює сильніший комічний ефект у глядача.

Останній приклад дисфемістичного перекладу "*Hard pass on this exorcist sh*t*" [94, 00:28:40] // «*Нах*й *бучий екзорцизм*» [87] також передає схоже значення й, як у попередніх прикладах, висвітлює виправдане використання зниженої лексики для досягнення комічного ефекту, але також може вважатися надто експресивною.

Отже, після розгляду застосованих підходів у перекладі англійської зниженої лексики на українську, ми можемо зазначити, що застосування евфемістичного перекладу трапляється частіше, аніж дисфемістичного, проте доцільність лише останнього підходу є виправданим

Висновки до розділу II

Проведений аналіз способів перекладу зниженої лексики дає підстави вважати, що переклад зниженої лексики становить велику проблему, адже третина усіх перекладів є дефектною. При перекладі вульгаризмів ми вираховали відсоток найпоширеніших способів перекладу, і еквівалентний переклад займає майже половину усіх застосованих способів. Відсоток помилок був мінімальним у цьому способі через те, що у ньому зберігалось експресивне забарвлення й зміст оригіналу максимально точно, коли інші способи спотворювали вихідний текст. Розглянуті підходи дисфемізації й евфемізації показують, що застосування евфемізації веде до змінення основного повідомлення, що в свою чергу шкодить загальному враженню від кінокартини. Проте застосування дисфемізації, до якої перекладачі вдається рідше, позитивно впливає на зміст. Як результат, найдоцільнішим вважаємо застосовувати нейтральний та дисфемістичний переклади.

ВИСНОВКИ

У теоретичній частині розвідки ми проаналізували праці провідних вітчизняних та зарубіжних вчених, щоб визначити поняття кінопереклад, який є видом аудіовізуального перекладу, та здійснює передачу змісту кіно- та відеоряду з урахуванням екстралінгвістичних факторів. Також було розглянуто основні види кіноперекладу, до яких належить дублювання, субтитрування та закадровий переклад. Було виявлено, що в Україні набуває популярності закадровий переклад через свою відносно низьку собівартість порівняно із дубляжем. Окрім цього, ми розглянули кінотекст як об'єкт кіноперекладу, який має вербальні та невербальні складові. Відтак, адаптація кінотексту до іншомовної культури є справжнім викликом для перекладачів, а одним з найважчих завдань – відтворення зниженої лексики.

Розглянувши класифікації зниженої лексики, ми дійшли висновку, що її складовими є вульгаризми, сленг, жаргонізми просторіччя. Окрім цього, ми дослідили підходи, які застосовують при перекладі зниженої лексики. Було проаналізовано прийоми евфемізації та дисфемізації, а також найпоширеніші способи перекладу зниженої лексики – калькування, запозичення, транспозицію, адаптацію, модуляцію, дослівний та еквівалентний переклад.

У практичній частині роботи було проаналізовано одиниці зниженої лексики, зокрема вульгаризми, у американському телесеріалі “The Boys” та їх відповідники в українському перекладі; визначено основні способи, трансформації та прийоми, які застосовує перекладач у процесі відтворення зазначених лексичних одиниць, а також увагу приділено перекладацьким труднощам у процесі перекладу.

За результатами дослідження можемо стверджувати, що найчастіше у процесі перекладу вульгаризмів перекладачі застосовують еквівалентний переклад (49,1%), вдаються до адаптації (20%), дослівного перекладу (16,4%) й модуляції (9,1%). У проаналізованих прикладах відповідний рівень експресії

не вдалося відтворити у 32%; значення, у свою чергу, не відтворено повністю у 30%.

Перекладачі вдаються до прийому евфемізації набагато частіше, ніж до дисфемізації. Це обґрунтовується тим, що в українській культурі евфемізм є більш поширеним і прийнятним, ніж дисфемізм. В зв'язку з цим, перекладачі можуть надавати перевагу евфемізмам, щоб не образити чи шокувати українську аудиторію, а також для полегшення процесу перекладу. Так, дисфемістичний переклад вимагає від перекладачів неабиякої майстерності. В даному серіалі було використано кілька дисфемістичних перекладів, які на загальному фоні не підпадають під сумнів щодо доречності їхнього застосування. Напротивагу дисфемістичному перекладу, евфемізми не передають того самого значення, що й оригінальне повідомлення.

У процесі перекладу зниженої лексики основними труднощами є такі: відсутність фонових знань (перекладач повинен мати фонові знання про доцільність використання вульгаризмів у тій, чи іншій ситуації); адекватність перекладу (врахування денотативного й конотативного значення); врахування регістру (лексична одиниця в англійській мові, яку перекладають за допомогою еквіваленту, може перейти в інший регістр); багатозначність (знижена лексика англійської мови має більше значень в одному слові, коли значення в українській, як правило, зводиться до одного чи двох); культурний аспект (важко зрозуміти натяки та посилання на історичні постаті або події); врахування цензури (телесеріал не входить до кінопрокату, що дає більшу свободу у перекладі зниженої лексики, що може мати як позитивний, так і негативний вплив); велика кількість кінопродукції (телесеріал потрібно адаптувати до української аудиторії за короткий час, що може вплинути на якість перекладу).

На підставі проведеного аналізу ми можемо констатувати, що: переклад зниженої лексики у закадровому перекладі телесеріалу "The Boys" українською мовою є складним і вимогливим процесом, який потребує

врахування багатьох факторів та застосування різних способів і підходів; перекладачам не завжди вдається досягти повної еквівалентності між оригіналом і перекладом; перекладачам варто вживати способи перекладу, а саме, еквівалентний переклад, щоб зберегти значення та функцію зниженої лексики в оригіналі; перекладачам варто обирати нейтральний переклад або дисфемістичний, якщо він є доречним, а не евфемістичний, щоб не змінювати тон та стиль оригіналу.

Перспективу дослідження ми вбачаємо у вивченні відтворення інших різновидів зниженої лексики на матеріалі сучасних серіалів та фільмів у закадровому та дубльованому перекладі.

Список використаних джерел

Наукова література:

1. Берди М. Киноперевод: мало что от Бога, много чего от Гоблина / М. Берди, Д. М. Бузаджи, Д. И. Ермолович, М. А. Загот, В. К. Ланчиков, П. Р. Палажченко // Круглый стол о кинопереводе в редакции журнала «Мосты». 2005. №4. 5 с.
2. Бережна, М. В. Відтворення мовленнєвої характеристики персонажів (на матеріалі англomовних художніх текстів та їх перекладів українською мовою) : Science and Education a New Dimension. Philology, 34(124), Кривий Ріг : КДПУ, 2017. 11-15 с.
3. Бідасюк, Н. В., & Кучман, И. Н. Синхронний аудіовізуальний переклад: виклики професії : Вчені записки Кримського федерального університету імені В.І. Вернадського. Філологічні науки, 25(4-1), Крим : ТНУ, 2012. 48-52 с.
4. Васютіна, Н. Англійська субстандартна лексика як проблема перекладу (на матеріалі роману джозефа геллера «Пастка-22») : актуальні питання гуманітарних наук, 202187, Львів : Видавничий дім «Гельветика», 2021. 87-92 с.
5. Вергун А.О. Особливості утворення жаргонізмів в українській та англійській мовах : редакційна колегія, Біла Церква : БНАУ, 2022. 26-28 с.
6. Галунко, П. А. Актуальні проблеми перекладу сучасних аудіовізуальних текстів (на матеріалі анімаційного серіалу «Рік і Морті») : ББК 81.2 Р А 43, Кривий Ріг : КДПУ, 2020. 151-163 с.
7. Горохова І. В., Третьяк Л. І, Новаківська, А. Маркування зниженої розмовної лексики в соціолінгвістичному аспекті : Zbiór artykułów naukowych recenzowanych, Варшава : Видавництво «Алмазний торговий тур», 2019. 43-46 с.

8. Гринчак, Г. Сценічна мова під час роботи над постановкою п'єси в перекладі з англomовного оригіналу : Збірник наукових праць «Мистецтвознавчі записки», (42), Київ : КНУТКТ, 2022. 138-143 с.
9. Гудманян, А., & Линтвар, О. Розмовна лексика С. Жадана у романі «Ворошиловград» в англійському перекладі : Гуманітарна освіта у технічних вищих навчальних закладах, (39), Київ : НАУ, 2019. 5-11 с.
10. Енциклопедія перекладознавства: у 4 т. Т. 2 : пер. з англ. / за ред.: Іва Гамб'є та Люка ван Дорслара ; за заг. Ред. : О.А. Кальниченка та Л.М. Черноватого. Вінниця : Нова Книга, 2020. 276 с.
11. Єльнікова, Н. І. Просторічна лексика у системі сучасної української мови : Культурне розмаїття: матеріальна та нематеріальна культура різних країн світу: матеріали XI Міжнар. наук.-практ. конф., Харків : ХНУРЕ, 2019. 25-26 с.
12. Єрменчук, В., & Сергєєва, О. Способи передачі англійського сленгу на українську на матеріалі серіалу “Bones” : Grail of Science, (22), Хмельницький : ХНУ, 2022. 200-201 с.
13. Жукович, І. Аналіз перекладу засобів емотивності у романі «The handmaid's tale» м. Етвуд : Вісник науки та освіти, (1 (1)), Київ : КиМУ, 2022. 39-53 с.
14. Журавель, Т. В. Кінопереклад як вид аудіовізуального перекладу і його становлення в Україні та світі, Київ : КНЛУ, 2018. 1-11 с.
15. Завальська, Л. Стилiстично знижена лексика в мовленні українських політиків (на матеріалі інтерактивного спілкування в умовах політичних ток-шоу) : Наукові записки Національного університету “Острозька академія”. Серія «Філологічна», (Вип. 52), Острог : НаУОА, 2015. 108-109 с.
16. Зайцева, О. В. До питання про «просторічну» лексику : Наукові записки Ніжинського державного університету ім. Миколи Гоголя.–Серія: Філологічні науки.–2013.–Кн, 1, Чернігів : НДУ, 2013. 199-205 с.

- 17.Кобякова, І. К., & Іконописцева, М. О. Прагматика евфемізмів і дисфемізмів в англomовному публіцистичному дискурсі : Актуальні питання гуманітарних наук. Вип 44, том 2, Дрогобич : Видавничий дім «Гельветика», 2021. 134-138 с.
- 18.Костич, С. Перекладознавчий аналіз відтворення молодіжного сленгу на основі українського перекладу телесеріалу «Misfits/Покидьки» : Магістерський науковий вісник. Випуск № 27, Тернопіль : ТНПУ, 2017. 62-65 с.
- 19.Кривонос Я. В. Ненормативні проблеми українського перекладу американської кінопродукції : Лінгвістика. Науковий журнал Луганського національного університету імені Тараса Шевченка: зб. наук. праць. № 1 (19). Луганськ : ЛНУ ім. Т. Шевченка, 2010. С. 176-182.
- 20.Кузенко, Г. М. Кінопереклад як особливий вид художнього перекладу (на матеріалі англійської мови) : Одеський лінгвістичний вісник, (9 (3)), Одеса : НУ «ОЮА», 2017. 70-74 с.
- 21.Кузенко, Г. М., Матасов, Р. О., & Горшкова, Л. В. Дублювання як один із видів кіноперекладу (на матеріалі власної версії українського перекладу фільму Роба Райнера «Магія бель-айла») : Актуальні проблеми природничих і гуманітарних наук у дослідженнях, Черкаси : ЧНУ, 2021. 790-792 с.
- 22.Лозовська, К. О. Переклад табуйованої лексики у романі Дж. Р.Р. Мартіна "Гра престолів": гендерний аспект, місто : Актуальні питання філології та методики викладання мов, Кривий ріг : КДПУ, 2020. 247–258 с.
- 23.Лютянська, Н. І. Особливості закадрового перекладу документальних фільмів : науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Сер.: Філологія. 2021 № 49, том 2, Одеса : МГУ, 2021. 166-169 с.
- 24.Матківська, Н. А. Питання методології дослідження аудіовізуального перекладу : Науковий вісник Дрогобицького державного педагогічного

- університету імені Івана Франка. Сер.: Філологічні науки (мовознавство), (3), Львів : ДДПУ, 2015. 147-152 с.
- 25.Мельник, А. П. Кінопереклад як особливий тип аудіовізуального перекладу : Наукові записки Національного університету Острозька академія. Серія: Філологічна, (58), Рівне : НДЦ, 2015. 110-112 с.
- 26.Мельник, А. П. Кінотекст як особливий тип дискурсу : Сучасні дослідження з іноземної філології, Ужгород : УжНУ, 2014. 123-126 с.
- 27.Навальна, М. І. Функціонування стилістично зниженої лексики в мові українських мас-медіа, Переяслав : УГСП, 2019. 24 с.
- 28.Перванчук, Т. Б., Аудіовізуальний переклад: основні види та особливості : Вчені Записки Таврійського національного університету імені В.І.Вернадського. Серія «Філологія. Журналістика», 32-№4, Крим : ТНУ, 2021. 121-125 с.
- 29.Пушина, В. О., & Сітко, А. В. Особливості аудіовізуального перекладу : Sociocultural and Pragmatic Aspects of Translation / Interpreting, Київ : НАУ, 2020. 119–124 с.
- 30.Радецька, С. В., & Каліщак, Т. Т. Субтитрування як вид аудіовізуального перекладу: переваги та недоліки : Наукові записки Ніжинського державного університету ім. Миколи Гоголя. Філологічні науки, (2), Чернігів : НДУ, 2016. 81-84 с.
- 31.Рарик, О. В., & Ікалюк, Л. М. Стилістичні засоби вираження комічного в англomовному кінодискурсі та їх переклад українською мовою (на матеріалі комедії «Spy») : Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія «Германістика та міжкультурна комунікація», (5), Херсон : ХДУ, 2018. 83-87 с.
- 32.Рябошапка, А. Проблеми перекладу сленгу в аудіовізуальних творах української мовою (на прикладі телевізійного серіалу «Breaking bad») : Наукові конференції, Київ : КПІ, 2014. 3 с.

- 33.Сегол, Р. Редагування перекладу аудіовізуальних творів для назвчування : Вісник Книжкової палати, (1), Харків : КПУ, 2015. 49-51 с.
- 34.Сіроштан, Т. О., & Прокопенко, А. В. Труднощі перекладу англomовного кінематографічного тексту : Вчені записки ТНУ імені В.І. Вернадського. Серія: Філологія. Соціальні комунікації, 31(70), місто : Київ , 2020. 76-80 с.
- 35.Ставицька Л. Українська мова без табу. Словник нецензурної лексики та її відповідників. Обсценізми, евфемізми, сексуалізми. Київ: «Часопис “Критика”», 2008. 454 С.
- 36.Стасюк, А. В., & Сидорук, Г. І. Кінопереклад як окрема наукова дисципліна : Вісник педагогіки: наука й практика, (44-46), Варшава : Видавництво «Алмазний торговий тур», 2019. 64-68 с.
- 37.Федоренко, С., & Валькова, А. Лінгвокультурні особливості перекладу сучасних англomовних документальних фільмів : Молодий вчений, (12 (88)), Херсон : «Молодий вчений», 2020. 336-340 с.
- 38.Щадило, Т. Р. Труднощі перекладу у кіноіндустрії : культура як феномен людського духу Львів: ЛДУ БЖД, 2019, 375 с.
- 39.Bondarenko, K., & Bondarenko, O. Translating English slang into Ukrainian: A study of Pulp Fiction and Once Upon a Time in... Hollywood. In SHS Web of Conferences (Vol. 105, p. 04001). EDP Sciences, Kyiv : SHS Web of Conferences, 2021.16 p.
- 40.Chaume, F. Audiovisual translation: dubbing, London : Routledge, 2012. 228 p.
- 41.Chaume, F. The turn of audiovisual translation: New audiences and new technologies : Translation spaces, 2(1), Amsterdam : John Benjamins Publishing Company, 2013. 105-123 p.
- 42.Cintas, J. D. (Ed.). New trends in audiovisual translation (Vol. 36) : Multilingual Matters, Bristol : Multilingual Matters, 2009. 270 p.

43. Cintas, J. D., & Remael, A. *Audiovisual translation: subtitling*. London : Routledge, 2014. 284 p.
44. Crystal, D. *The gift of the gab: How eloquence works*, New Haven : Yale University Press, 2016. 256 p.
45. Gambier, Y. (Ed.). *Screen Translation: Special Issue of The Translator (Volume 9/2, 2003) (Vol. 2003)*, London : Routledge, 2016. 224 p.
46. Harley, T. *Talking the talk: Language, psychology and science*. UK: Psychology Press, 2009. 147 p.
47. Jay, T. *The utility and ubiquity of taboo words : Perspectives on psychological science*, 4(2), Washington, D.C. : Association for Psychological Science, 2009. 153-161 p.
48. Jeremy M. *Introducing Translation Studies. Theories and Applications*, London and New York : Routledge, 2001. 236 p.
49. Lederer, M. *Translation—the Interpretive Model*, trans : Ninon Larché, Manchester & Northampton: St. Jerome, London : Routledge, 2003. 252 p.
50. Lefevere, A. *Translation, rewriting, and the manipulation of literary fame*, Oxfordshire : Taylor & Francis, 2016. 150 p.
51. Mattiello, E. *The pervasiveness of slang in standard and non-standard English : Mots Palabras Words*, 6, Italy : LED Edizioni Universitarie, 2005. 7-41 p.
52. Partridge, E. *Slang: To-day and yesterday*, London : Routledge, 2015. 484 p.
53. Robinson, D. *Western translation theory from herodotus to nietzsche: from herodotus to nietzsche*, London : Routledge, 2014. 360 p.
54. Romero-Fresco, P. *Accessible filmmaking: Integrating translation and accessibility into the filmmaking process*, London : Routledge, 2019. 266 p.
55. Timothy B. J. *The Psychology of Language 1st Edition*, London : Pearson Education, 2002. 624 p.
56. Venuti, L. *The translator's invisibility: A history of translation*, London : Routledge, 1995. 353 p.

57.1 Venuti, L., & Baker, M. (Eds.). The translation studies reader, London and New York : Routledge, 2000. 524 p.

58. Qiang Z., & Yue, W. Routledge Encyclopedia of Translation Studies : Across Languages and Cultures, 22(2), London and New York : Routledge, 2021. 674 p.

Довідкова література:

59. Бусел, В. Т. Великий тлумачний словник сучасної української мови (з дод. і допов.) : Ірпінь : ВТФ «Перун», 2005. 1440 с.

60. В. М. Русанівський (співголова), О. О. Тараненко (співголова), М. П. Зяблюк та ін. Українська мова : енциклопедія., Київ : Вид-во «Укр. енцикл.», 2004. 824 с.

61. Забіяка В. А., Забіяка І. М. Світ фразеологізмів: Етимологія, тлумачення, застосування : навчальний посібник, Київ : Видавництво «Академія», 2015. 304 с.

62. Кембриджський словник. URL: <https://dictionary.cambridge.org/dictionary/english/fuck>, [fucking](https://dictionary.cambridge.org/dictionary/english/fucking), [shit](https://dictionary.cambridge.org/dictionary/english/shit); <https://dictionary.cambridge.org/dictionary/english/jargon?q=Jargon> (дата звернення: 01.06.2023).

63. Ковалів, Ю. І. (Ред.). Літературознавча енциклопедія: У двох томах. Т. 1., Київ : ВЦ «Академія», 2007. 608 с.

64. Ковалів, Ю. І. Літературознавча енциклопедія: У двох томах. Т. 2., Київ : ВЦ «Академія», 2007. 625 с.

65. Колегіальний словник Merriam-Webster's. URL: <https://www.merriam-webster.com/dictionary/euphemism>; <https://www.merriam-webster.com/dictionary/fuck>, [fucking](https://www.merriam-webster.com/dictionary/fucking), [shit](https://www.merriam-webster.com/dictionary/shit); <https://www.merriam-webster.com/dictionary/jargon> (дата звернення: 01.06.2023).

66. Словник Random House Unabridged Dictionary. URL: <https://www.dictionary.com/browse/shit>, [fuck](https://www.dictionary.com/browse/fuck), [fucking](https://www.dictionary.com/browse/fucking); (дата звернення: 01.06.2023).

- 67.Словник англійської мови Collins. URL:
<https://www.collinsdictionary.com/dictionary/english/fuck>, *fuck*, *shit*
 (дата звернення: 01.06.2023).
- 68.Словник міжнародних і правових термінів. URL:
<https://dspace.uzhnu.edu.ua/jspui/bitstream/lib/8940/1/Словник%20міжнар.-правових%20термінів.pdf> (дата звернення: 01.06.2023).
- 69.Словник професійної термінології URL:
<https://books.ldubgd.edu.ua/index.php/ed/catalog/view/154/111/486-1> (дата звернення: 01.06.2023).
- 70.Ставицька Л. Українська мова без табу. Словник нецензурної лексики та її відповідників. Обсценізми, евфемізми, сексуалізми. Київ: «Часопис “Критика”», 2008. 454 с.
- 71.Фінансовий словник термінів. URL:
<https://sites.google.com/site/finansipov/slovník?authuser=0> (дата звернення: 01.06.2023).

Джерела ілюстративного матеріалу:

- 72.«Хлопаки». Студія «*Dzuzki*». Сезон 3, Серія 1. 2022.
https://uakino.club/series/drama_series/14026-hlopц-hlopaki-3-sezon.html
- 73.«Хлопаки». Студія «*Цікава ідея*». Сезон 3, Серія 1. 2022.
https://uakino.club/series/drama_series/14026-hlopц-hlopaki-3-sezon.html
- 74.«Хлопаки». Студія «*DniproFilm*». Сезон 3, Серія 1. 2022.
https://uakino.club/series/drama_series/14026-hlopц-hlopaki-3-sezon.html
- 75.«Хлопаки». Студія «*Dzuzki*». Сезон 3, Серія 3. 2022.
https://uakino.club/series/drama_series/14026-hlopц-hlopaki-3-sezon.html
- 76.«Хлопаки». Студія «*Цікава ідея*». Сезон 3, Серія 3. 2022.
https://uakino.club/series/drama_series/14026-hlopц-hlopaki-3-sezon.html
- 77.«Хлопаки». Студія «*DniproFilm*». Сезон 3, Серія 3. 2022.
https://uakino.club/series/drama_series/14026-hlopц-hlopaki-3-sezon.html

- 78.«Хлопаки». Студія «*Dzuzki*». Сезон 3, Серія 4. 2022.
https://uakino.club/series/drama_series/14026-hlopц-hlopaki-3-sezon.html
- 79.«Хлопаки». Студія «*Цікава ідея*». Сезон 3, Серія 4. 2022.
https://uakino.club/series/drama_series/14026-hlopц-hlopaki-3-sezon.html
- 80.«Хлопаки». Студія «*DniproFilm*». Сезон 3, Серія 4. 2022.
https://uakino.club/series/drama_series/14026-hlopц-hlopaki-3-sezon.html
- 81.«Хлопаки». Студія «*Dzuzki*». Сезон 3, Серія 5. 2022.
https://uakino.club/series/drama_series/14026-hlopц-hlopaki-3-sezon.html
- 82.«Хлопаки». Студія «*Цікава ідея*». Сезон 3, Серія 5. 2022.
https://uakino.club/series/drama_series/14026-hlopц-hlopaki-3-sezon.html
- 83.«Хлопаки». Студія «*DniproFilm*». Сезон 3, Серія 5. 2022.
https://uakino.club/series/drama_series/14026-hlopц-hlopaki-3-sezon.html
- 84.«Хлопаки». Студія «*Dzuzki*». Сезон 3, Серія 6. 2022.
https://uakino.club/series/drama_series/14026-hlopц-hlopaki-3-sezon.html
- 85.«Хлопаки». Студія «*Цікава ідея*». Сезон 3, Серія 6. 2022.
https://uakino.club/series/drama_series/14026-hlopц-hlopaki-3-sezon.html
- 86.«Хлопаки». Студія «*DniproFilm*». Сезон 3, Серія 6. 2022.
https://uakino.club/series/drama_series/14026-hlopц-hlopaki-3-sezon.html
- 87.«Хлопаки». Студія «*Dzuzki*». Сезон 3, Серія 7. 2022.
https://uakino.club/series/drama_series/14026-hlopц-hlopaki-3-sezon.html
- 88.«Хлопаки». Студія «*Цікава ідея*». Сезон 3, Серія 7. 2022.
https://uakino.club/series/drama_series/14026-hlopц-hlopaki-3-sezon.html
- 89.«Хлопаки». Студія «*DniproFilm*». Сезон 3, Серія 7. 2022.
https://uakino.club/series/drama_series/14026-hlopц-hlopaki-3-sezon.html
- 90.«Хлопаки». Студія «*Цікава ідея*». Сезон 3, Серія 8. 2022.
https://uakino.club/series/drama_series/14026-hlopц-hlopaki-3-sezon.html
- 91.«Хлопаки». Студія «*Dzuzki*». Сезон 3, Серія 8. 2022.
https://uakino.club/series/drama_series/14026-hlopц-hlopaki-3-sezon.html

92. "The Boys". Season 3, Episode 1. "Payback", 2022.
<https://rezka.ag/series/action/31432-pacany-2019.html#t:238-s:3-e:1>
93. "The Boys". Season 3, Episode 6. "Herogasm", 2022.
<https://rezka.ag/series/action/31432-pacany-2019.html#t:238-s:3-e:6>
94. "The Boys". Season 3, Episode 7. "Here Comes a Candle to Light You to Bed", 2022. <https://rezka.ag/series/action/31432-pacany-2019.html#t:238-s:3-e:7>
95. "The Boys". Season 3, Episode 5. "The Last Time to Look on This World of Lies", 2022. <https://rezka.ag/series/action/31432-pacany-2019.html#t:238-s:3-e:5>
96. "The Boys". Season 3, Episode 3. "Barbary Coast", 2022.
<https://rezka.ag/series/action/31432-pacany-2019.html#t:238-s:3-e:3>
97. "The Boys". Season 3, Episode 4. "Glorious Five Year Plan", 2022.
<https://rezka.ag/series/action/31432-pacany-2019.html#t:238-s:3-e:4>
98. "The Boys". Season 3, Episode 8. "The Instant White-Hot Wild", 2022.
<https://rezka.ag/series/action/31432-pacany-2019.html#t:238-s:3-e:8>

SUMMARY

The Bachelor's thesis titled "Rendering of English obscene lexis into Ukrainian (based on the TV series "The Boys")" explores the complexities of film translation, specifically in preserving emotional impact and meaning while dealing with obscene language. The study contributes to the existing knowledge of audiovisual translation, with a focus on the translation of slang, vulgarisms, jargonisms, and vernacular used in the show.

Translators of audiovisual media must consider the complex nature of this type of translation. They work with film texts containing both intralinguistic and extralinguistic elements and must assess the extent to which linguistic and non-linguistic means of image creation are involved to maintain the same impact on the viewer as the original.

Obscene language is a term used to describe any language that deviates from the standard or norm. Among the various forms of obscene language is vulgar language, which is characterized by the use of coarse, rude, or offensive words or expressions. Studying obscene language is important for multiple reasons. Firstly, it can reflect changes and trends in society and culture, such as the values, norms, and taboos of different groups. Secondly, it can pose challenges and opportunities for translation, particularly between languages with different systems and conventions of vulgarity.

Properly translating obscene language is crucial as it reflects the culture and contributes to humor, which impacts human emotions. Translators use various methods such as borrowing, calque, modulation, adaptation, literal, and equivalent translation, with euphemistic translation being the most commonly chosen approach. However, the analysis of the translation shows that equivalent translation is the most effective method for preserving content and emotional connotation. To avoid mistakes, translators can use neutral or dysphemistic translation instead of euphemistic translation, without losing the initial meaning or expressiveness.

For instance, English and Ukrainian have varying degrees and types of vulgar language, and a poor translation may result in a loss of meaning, effect, or nuance. Therefore, translators should understand and practice both languages' vulgar language to accurately and appropriately convey the intended message. Understanding and translating obscene language is essential, particularly in a multicultural and multilingual society. However, the poor translation of obscene language from English into Ukrainian can occur due to a lack of knowledge and practice. Translators may encounter difficulties in finding equivalent expressions, adequately conveying the intended meaning and impact of vulgar language in the target language, time shortage for adaptation film products, the polysemy of obscene vocabulary in English is far greater than in Ukrainian, difficulties in understanding hints and references to historical figures or events, and the absence of censorship in TV series gives more freedom, which can negatively or positively affect film products.

Moreover, as vulgar language becomes more prevalent and diverse in various media and genres, such as literature, film, music, or social media, translators must be prepared to handle it in different contexts and situations. This requires not only linguistic expertise but also cultural sensitivity and an understanding of the nuances and impact of vulgar language in different contexts. The study has prospects for further development of translation approaches for other animated films or TV shows.